ÇÖZÜM

VİDEO

unicef
her çocuk için

Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi

ORTAOKUL
6. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

SINIF İÇİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ETKİNLİKLERİ KILAVUZ KİTABI

ÇÖZÜM VİDEO

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

unicef
her çocuk için

Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme
Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi

ORTAOKUL
6. SINIF

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

SINIF İÇİ ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ETKİNLİKLERİ KILAVUZ KİTABI

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Erdal KILINÇ - *Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürü*

YAYIN KURULU

Umut Erkin TAŞ - *Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdür Yardımcısı*
Hayrullah KOLAN - *Araştırma Geliştirme ve Projeler Daire Başkanı*
Dr. Emel ILICAN
Amine CANIDEMİR
Onur ÖZYOL
Ergül ASLAN
Burçin KARABAY
Buşra AKDEMİR
Davut YURTTAŞ

KİTAP YAZIM KOMİSYONU

Doç. Dr. Yasin YİĞİT, *Kırıkkale Üniversitesi*
Doç. Dr. Hikmet ŞEVGİN, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi*

KATKI SAĞLAYANLAR

Ahmet SOYUER
Akif KARASU
Ali ATMACA
Asiye ACABOĞA
Dr. Elmas Burcu KARATAŞ
Emine Şeyma KOÇAK
Emrah KARAPOLAT
Kevser ÖZEL
Merve SUCU
Murat ÖZDEMİR
Reşat SELEK
Şule SEZER
Talip ARIKAN
Tuba YILMAZ
Tuğba ULUSOY
Ümmet ÜNÜVAR

GENEL YAYIN NUMARASI

11255

DİZİ NUMARASI

4062

ISBN

978-625-5024-14-5

Bu yayın, "Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi Projesi" kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığı ve UNICEF Türkiye iş birliğinde hazırlanmıştır.

Sunuş

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi, öğrencilerin din, ahlak ve değerlerle ilgili bilgileri doğru kaynaklardan edinmelerine; bu bilgileri anlamlandırmalarına, sorgulamalarına, yorumlamalarına ve günlük hayatla ilişkilendirmelerine katkı sağlar. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı; insanı merkeze alan, beceri temelli, probleme dayalı, proje tabanlı ve anlamlı öğrenme yaklaşımlarını esas almakta; bilgi, duygu ve davranış bütünlüğünü önemsemektedir. Programda din ve inançların öğretimi, dinden öğrenme ve din hakkında öğrenme yaklaşımları çerçevesinde nesnel, betimsel ve analitik bir anlayışla ele alınmakta; öğrencilerin dinî ve ahlaki konuları düşünme, tartışma, kanıta dayalı değerlendirme ve yaşamla ilişkilendirme becerileri desteklenmektedir.

6. sınıfta öğrenme süreci Peygamber ve İlahi Kitap İnancı, Ramazan ve Oruç, Ahlaki Davranışlar, Peygamberliğinden Önce Hz. Muhammed ve Kültürümüzdeki Dinî Motifler üniteleri etrafında yapılandırılmıştır. Bu ünitelerde öğrencilerin bilgi toplama ve doğrulama, çözümleme, yapılandırma, sınıflandırma, karşılaştırma, özetleme, yorumlama, çıkarım yapma, yansıtma ve tarihsel bağlamda değerlendirme gibi becerileri farklı bağlamlarda kullanmaları beklenmektedir. Öğrencilerin ulaştıkları bilgilerle birlikte gözlem ve araştırmalarını nasıl yürüttükleri, kaynaklardan nasıl yararlandıkları, kavramlar ve bilgiler arasında nasıl ilişki kurdukları, çıkarımlarını hangi kanıtlara dayandırdıkları ve öğrendiklerini yeni durumlarla nasıl ilişkilendirdikleri de önemli öğrenme kanıtlarıdır.

Söz konusu öğrenme kanıtlarının ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi sürecinde ölçme ve değerlendirme; öğrencilerin öğrenme süreçlerindeki gelişimlerini izlemeye, öğrenme eksikliklerini belirlemeye ve öğrenmelerini desteklemeye yönelik sürekli ve geliştirici bir süreç olarak ele alınmaktadır. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı, ölçme amacına ve öğrenme çıktısına uygun çeşitli araçlardan elde edilen kanıtların kullanılmasını; uygulamaların öğrenci özelliklerine göre esneklik gösterebilmesini ve geri bildirimin yapıcı bir dille sunulmasını esas almaktadır. Etkinliklerde elde edilen yanıtlar, açıklamalar, gözlemler, araştırma notları, sınıflandırmalar, karşılaştırmalar, görsel yorumlar ve öğrenci ürünleri öğrencinin güçlü yönlerini ve gelişim ihtiyaçlarını belirlemek için kullanılır. Öğrenci, kanıta dayalı geri bildirimden yararlanarak çalışmasını gözden geçirir, geliştirir ve ilgili ölçütte yeniden kanıt sunma fırsatı bulur.

Millî Eğitim Bakanlığı ile UNICEF Türkiye Temsilciliği iş birliğinde yürütülen Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında, öğretmenlerin sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamalarını desteklemek ve öğretim programının bütüncül, beceri temelli ve geliştirici değerlendirme anlayışının sınıf ortamına yansıtılmasına katkı sağlamak

amacıyla kılavuz kitaplar hazırlanmıştır. Bu kapsamda hazırlanan 6. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme Etkinlikleri Kılavuz Kitabı, öğretmenlerin sınıfta kullanabilecekleri etkinlikler ile ölçme ve değerlendirme aracı örnekleri sunmaktadır.

Kitapta yer alan etkinlikler, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın 6. sınıf düzeyindeki öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri temel alınarak hazırlanmıştır. Etkinliklerde öğrencilerin araştırma, bilgi toplama ve doğrulama, çözümleme, yapılandırma, sınıflandırma, karşılaştırma, özetleme, yorumlama, çıkarım yapma, yansıtma ve tarihsel bağlamda değerlendirme süreçlerinin gözlenebilir hâle getirilmesine; öğrenme çıktısına ilişkin nitelikli ve kullanılabilir kanıtların elde edilmesine önem verilmiştir. Kitaptaki etkinliklerin öğretmenler tarafından etkili biçimde kullanılabilmesi için aşağıdaki hususların dikkate alınması önem taşımaktadır:

- Etkinliklerin, ilgili öğrenme çıktısı ve süreç bileşeninin ele alındığı ünitede uygulanması önerilmektedir. Her etkinliğin, öğrencinin hedeflenen bilgi ve becerilere ilişkin mevcut durumunu ve gelişimini görünür kılacak öğrenme kanıtları elde etmek amacıyla kullanılması beklenmektedir.
- Etkinliklerin uygulanmasında öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, gelişim özellikleri, genel kültür ve dinî bilgi seviyeleri, öğrenme hızları, ilgi ve ihtiyaçları ile sınıf ve okul koşullarının dikkate alınması önem taşımaktadır. Gerektiğinde etkinliğin sunuluş biçimi, süresi, kullanılacak materyaller ve sağlanacak destek, hedeflenen öğrenme çıktısı ve süreç bileşenleri korunarak uyarlanabilir.
- Etkinliklerin uygulama süreleri; öğrencilerin özellikleri, öğrenme hızları, görevin kapsamı ve bilişsel düzeyi ile sınıf koşullarına göre değişebilir. Görev ve yönergelerin 6. sınıf öğrencilerinin gelişim düzeyine uygun, açık ve anlaşılır biçimde sunulması; ihtiyaç doğrultusunda görsel, işitsel, görsel-işitsel materyallerden, dijital teknolojilerden, oyunlardan ve farklı öğrenme ortamlarından yararlanılması uygulama sürecini destekleyecektir.
- Etkinliklerde din, vicdan ve düşünce özgürlüğüne saygı gösterilmesi; öğrencilerin kişisel inanç, değer ve tutumlarına saygı duyulması ve kendilerini güvende hissedebilecekleri bir sınıf ikliminin oluşturulması esastır. Değerlendirme, öğrenme çıktısında gözlenmesi beklenen bilgi ve beceri performansına dayandırılmalı; öğrencilerin kişisel inanç ve tutum alanlarına saygı gösterilmelidir. Ayet mealleri ve hadislerin kullanımında güvenilir temel kaynaklardan yararlanılması, alana özgü kelime, kavram ve tamlamalarda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu'ndaki ilke ve kullanımların gözetilmesi önem taşımaktadır.
- Çalışma kâğıtlarının, cevap anahtarı/kabul ölçütlerinin, analitik dereceli puanlama anahtarlarının öğrencinin öğrenme sürecini çok yönlü biçimde ortaya koyacak şekilde kullanılması önem taşımaktadır. Değerlendirmede merak alanı ve soru oluşturma, gözlem yapma, bilgiyi araştırma ve doğrulama, delil veya kaynaktan yararlanma, ilişki kurma, sınıflandırma, karşılaştırma, yapılandırma, özetleme, yorumlama, çıkarım yapma, yansıtma, tarihsel bağlamda değerlendirme

ve gerekçelendirme gibi gözlenebilir performanslar esas alınmalıdır. Elde edilen bulgular, geri bildirimlerin ve sonraki öğretim adımlarının planlanmasına rehberlik etmelidir.

- Kitapta sunulan geri bildirim örneklerinin öğretmene yol gösteren bir çerçeve olarak ele alınması ve öğrencinin ortaya koyduğu somut öğrenme kanıtlarına göre uyarlanması önerilmektedir. Geri bildirimlerde öğrencinin güçlü yönünün, geliştirebileceği noktanın ve uygulayabileceği bir sonraki adımın açık biçimde belirtilmesi önem taşımaktadır. Ardından öğrencinin yanıtını, açıklamasını, gözlemini, sınıflandırmasını, çıkarımını veya ürününü yeniden gözden geçirerek geliştirmesine fırsat verilmesi ve kaydettiği ilerlemenin kısa bir yeniden kontrolle izlenmesi beklenmektedir.
- Etkinliklerden elde edilen sonuçların öğrencilerin güçlü yönlerini, öğrenme ihtiyaçlarını ve hedeflenen bilgi ve becerilerdeki gelişimlerini belirlemek amacıyla kullanılması önem taşımaktadır. Bu öğrenme kanıtlarından hareketle öğretim süreci yeniden düzenlenebilir; uygun destekleme veya zenginleştirme çalışmaları planlanabilir ve öğrencilerin gelişimi sonraki etkinliklerde izlenebilir.

Kitabın, sınıf içi ölçme ve değerlendirme uygulamalarında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerimize yol gösteren; öğrencilerimizin dinî ve ahlaki konuları doğru bilgiye, düşünmeye, anlamlandırmaya ve saygıya dayalı bir yaklaşımla öğrenmelerini destekleyen yararlı bir kaynak olmasını diliyoruz.

Etkinliklerde Yer Alan Alt Başlıklar ve Açıklamaları

Ünite: Etkinliğin, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda yer aldığı üniteyi gösterir. Etkinliğin içeriği, görevleri ve değerlendirme süreci ilgili ünitenin öğrenme çıktıları ve kapsamıyla ilişkilendirilir.

Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri: Etkinlikte öğrenciden hangi bilgi ve beceriyi kullanarak nasıl bir performans göstermesinin beklendiğini belirler. Öğrenme çıktısı ve ona bağlı süreç bileşenleri öğretim programındaki ifadeleriyle esas alınır; etkinlikte toplanacak öğrenme kanıtları ve değerlendirme ölçütleri bu performansı gözlenebilir hâle getirecek biçimde yapılandırılır.

Etkinlik Adı: Etkinliğin temel görevini, içeriğini veya bağlamını kısa ve anlaşılır biçimde yansıtan addır. Başlık, öğrencinin üzerinde çalışacağı dinî, ahlaki veya kültürel bağlamla anlamlı bir ilişki kuracak ve etkinliğin odağını kolayca fark ettirecek biçimde seçilir.

Kullanılacak Materyaller: Öğrencinin etkinlikteki görevi gerçekleştirebilmesi için yararlanacağı çalışma kâğıdı, metin, görsel, bilgi kartı, ayet meali, hadis, kavram kartı, video, dijital içerik ve benzeri kaynakları gösterir.

Ölçme ve Değerlendirme Araçları: Öğrencinin öğrenme çıktısı ve süreç bileşenlerine ilişkin performansından öğrenme kanıtı elde etmek, bu kanıtı kaydetmek ve ölçütlere göre değerlendirmek için kullanılan araçları gösterir. Çalışma kâğıdı, cevap anahtarı veya kabul ölçütleri, analitik dereceli puanlama anahtarı bu kapsamda kullanılabilir.

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları: Etkinliğin sınıfta hangi sırayla ve nasıl yürütüleceğini gösterir. Uygulama öncesinde amaç ve beklenen performansın açıklanması, görevin gerçekleştirilmesi, öğrenme kanıtlarının toplanması, değerlendirme, geri bildirim, öğrencinin çalışmasını geliştirmesi ve ilgili ölçütün yeniden izlenmesi gibi adımlar etkinliğin yapısına uygun bir akış içinde belirtilir. Süreç, öğrencilerin gelişim özelliklerini gözeten güvenli bir öğrenme ortamında yürütülür.

Geri Bildirim ve Yönlendirme: Öğrencinin ortaya koyduğu somut öğrenme kanıtlarına dayanarak performansını geliştirmesine rehberlik eden süreci ifade eder. Geri bildirimde öğrencinin güçlü yönü ilgili kanıtla birlikte belirtilir, geliştirebileceği nokta değerlendirme ölçütüyle ilişkilendirilir ve hemen uygulayabileceği bir sonraki adım sunulur. Öğrenciye bu yönlendirmeyi kullanarak yanıtını, açıklamasını, gözlemini, çıkarımını veya ürününü yeniden düzenleme ve gelişimini gösterebilme fırsatı verilir.

Düzey: Analitik dereceli puanlama anahtarında öğrencinin ilgili ölçütte gözlenen performansının niteliğini belirtir. Etkinliklerde bu düzeyler Yetkin, Gelişmekte, Başlangıç ve Performans Gözlenmedi olarak kullanılmaktadır.

Farklılaştırma: Öğrenme çıktısı ve temel değerlendirme odağı korunarak öğrencilerin hazır bulunuşlukları, gelişim özellikleri, öğrenme hızları, ilgi ve ihtiyaçları ile öğrenme profillerine göre öğretim ve değerlendirme sürecinin uyarlanmasını ifade eder. İçerik, süreç, materyal, öğrenme ortamı ve sağlanan destekle ilgili düzenlemeler Destekleme ve Zenginleştirme başlıkları altında planlanır.

Destekleme: Hedeflenen öğrenme çıktısına ulaşmak için ek zamana, açıklamaya veya yapılandırılmış desteğe ihtiyaç duyan öğrencilerin aynı bilgi ve becerileri geliştirmelerini kolaylaştıran uygulamaları ifade eder. Görsel veya sözel ipucu, kavram kartı, görevi adımlara ayırma, yönlendirici soru, güvenilir kaynak desteği, ek örnek, tekrar ve kısa yeniden uygulama gibi destekler öğrencinin gereksinimine göre seçilir; hedeflenen öğrenme çıktısı ve temel performans beklentisi korunur.

Zenginleştirme: Hedeflenen öğrenme çıktısına ilişkin beklenen performansı gösteren öğrencilerin bilgi ve becerilerini daha derin veya farklı bağlamlarda kullanmalarını sağlayan uygulamaları ifade eder. Araştırmayı genişletme, farklı kaynak ve kanıtları karşılaştırma, gerekçeyi güçlendirme, öğrendiklerini güncel veya kültürel bir bağlama aktarma, disiplinler arası ilişki kurma, infografik, bilgi kartı, poster, sunu veya dijital ürün hazırlama gibi çalışmalar bu kapsamda planlanabilir.

İçindekiler

Sıra	Etkinlik Adı	Ünite	Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	Sayfa No
1	Peygamber İnancı Zihin Haritası	**Peygamber ve İlahi Kitap İnancı**	DKAB.6.1.1. Peygamberlerin insanlara rehber olarak gönderilmesi hakkında bilgi toplayabilme *a) Peygamber inancı konusunu araştırır.* *b) Peygamber inancıyla ilgili bilgileri bulur.* *ç) Peygamber inancıyla ilgili ulaştığı bilgileri kaydeder.*	**12**
2	İlahi Kitapları Öğreniyorum		DKAB.6.1.3. İlahi kitaplarla ilgili bilgileri çözümleyebilme *a) İslam'ın temel kaynaklarından hareketle ilahi kitapların Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim olduğunu öğretmen rehberliğinde açıklar.* *b) İlahi kitaplar arasındaki kronolojik ilişkiyi inceler.*	**17**
3	Oruç İbadetini Anlıyorum	**Ramazan ve Oruç**	DKAB.6.2.2. Oruç ibadeti hakkında bilgi toplayabilme *a) Oruç ibadeti konusunu araştırır.* *b) Oruç ibadeti hakkında bilgiler bulur.* *c) Oruç ibadeti hakkında elde ettiği bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrular.* *ç) Oruç ibadeti hakkında elde ettiği bilgileri kaydeder.*	**24**
4	Oruç İbadeti Zihin Haritam		DKAB.6.2.2. Oruç ibadeti hakkında bilgi toplayabilme *a) Oruç ibadeti konusunu araştırır.* *b) Oruç ibadeti hakkında bilgiler bulur.* *ç) Oruç ibadeti hakkında elde ettiği bilgileri kaydeder.*	**31**

5	Orucun Hayata Yansımaları	**Ramazan ve Oruç**	DKAB.6.2.3. Orucun insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme *a) Oruç ibadetiyle bu ibadetin insan hayatına yansımaları arasında ilişki kurar.* *b) Oruç ibadeti ile bu ibadetin insan hayatına yansımaları arasında kurduğu ilişkiye dayalı akıl yürütür.* *ç) Orucun insana kazandırdıklarını gerekçeleriyle belirler.*	**36**
6	Doğruluğu Hayatıma Yansıtıyorum	**Ahlaki Davranışlar**	DKAB.6.3.1. Doğru sözlü olmayı kendi hayatına yansıtabilme *a) Doğru sözlü olmanın önemini kendisinden ve çevresinden hareketle gözden geçirir.* *b) Doğru sözlü olmanın bireysel ve toplumsal açıdan önemine dair çıkarımda bulunur.* *c) Doğru sözlü olmanın önemiyle ilgili ulaştığı çıkarımları değerlendirir.*	**43**
7	Doğruyu Seçiyorum		DKAB.6.3.1. Doğru sözlü olmayı kendi hayatına yansıtabilme a) Doğru sözlü olmanın önemini kendisinden ve çevresinden hareketle gözden geçirir. b) Doğru sözlü olmanın bireysel ve toplumsal açıdan önemine dair çıkarımda bulunur. c) Doğru sözlü olmanın önemiyle ilgili ulaştığı çıkarımları değerlendirir.	**50**

8	Hz. Muhammed'in (sav) Gençlik Yılları	**Peygamberliğinden Önce Hz. Muhammed**	DKAB.6.4.3. Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yılları hakkında verilen bilgileri yapılandırabilme *a) Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarında yaşadıklarından hareketle çıkarımda bulunur.*	**57**
9	Dinin Kültürümüzdeki İzleri	**Kültürümüzdeki Dinî Motifler**	DKAB.6.5.1. Geleneğimizde, edebiyatımızda ve musikimizde dinin izlerini özetleyebilme *a) Geleneğimizde, edebiyatımızda ve musikimizde dinin izleriyle ilgili çözümleme yapar.* *b) Din ve kültür ilişkisini gelenek, edebiyat ve musiki örneklerinden hareketle sınıflandırır.*	**63**

ETKİNLİKLER

Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme
Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi

1. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 6. SINIF

Ünite	Peygamber ve İlahi Kitap İnancı
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.6.1.1. Peygamberlerin insanlara rehber olarak gönderilmesi hakkında bilgi toplayabilme *a) Peygamber inancı konusunu araştırır.* *b) Peygamber inancıyla ilgili bilgileri bulur.* *ç) Peygamber inancıyla ilgili ulaştığı bilgileri kaydeder.*

Etkinlik Adı: Peygamber İnancı Zihin Haritası

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-2)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-2'deki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Peygamber inancıyla ilgili bilgilere ders kitabı ile güvenilir basılı veya dijital kaynaklardan ulaşılabileceği açıklanır.
3. Öğrencilerden kullanacakları en az bir kaynağı belirlemeleri ve kaynak adını çalışma kâğıdındaki ilgili alana kaydetmeleri istenir.
4. Peygamber kavramları, Kuran-ı Kerim'de adı geçen resul peygamberler, peygamberlerin görevleri, peygamberlerin özellikleri ve suhuf gönderilen peygamberler başlıklarıyla ilgili bilgileri bulabilmeleri için kaynakları incelemelerine zaman ayrılır.
5. Ulaşılan bilgilerin zihin haritasındaki ilgili boşluklara kısa, anlaşılır ve konuya uygun ifadelerle kaydedilmesi beklenir.
6. Zihin haritasını tamamlayan öğrencilerin seçtikleri bir bilgi kaydını kullandıkları kaynakla yeniden karşılaştırmalarına fırsat verilir. Gerekli gördükleri düzeltmeleri çalışma kâğıdına işlemeleri sağlanır.

7. Çalışmalar Ek-2'deki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılarak değerlendirilir. Güvenilir kaynakla uyumlu ve aynı anlamı taşıyan farklı ifadeler kabul edilir.
8. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
9. Geri bildirim sonrasında zihin haritasındaki bir bölümü yeniden gözden geçirip düzeltmeleri veya tamamlamaları için öğrencilere olanak sağlanır, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
10. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin Ek-2'deki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin zihin haritasındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve kanıt, gelişim ihtiyacı ve ilgili ölçüt ile öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Zihin haritasındaki bilgileri doğru başlıklara kaydetmiş ve kullandığın kaynağı belirtmişsin. Kavramlar arasındaki bağı daha görünür kılmak için seçtiğin bir bölümü kaynağındaki ifadeyle yeniden karşılaştırabilir ve gerekli gördüğün kısa bir açıklamayı ekleyebilirsin.
Gelişmekte	Temel bilgileri uygun bölümlere kaydetmişsin. Karışan veya eksik kalan bir bilgiyi kullandığın kaynaktan yeniden kontrol edebilir ve doğru başlık altına kaydedebilirsin.
Başlangıç	Zihin haritasında konuya uygun bir bilgi kaydı oluşturmuşsun. Ders kitabındaki ilgili bölümden yararlanarak aynı başlık altında iki yeni bilgi daha bulup kaydedebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Bir kaynak bölümü birlikte incelenebilir; konuya uygun ilk bilgi kaydının oluşturulması için kısa bir başlangıç desteği sunulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Peygamber, vahiy, tebliğ ve nübüvvet gibi kavramlar görsel kavram kartlarıyla desteklenebilir.
- Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamberler ve görevleri, öğretmen rehberliğinde eşleştirme kartları veya kelime bulmacaları ile pekiştirilebilir.
- Zihin haritasının bir bölümü örnek olarak birlikte doldurulabilir, kalan bölümlerin tamamlanması için kısa ipuçları verilebilir.
- Kaynaklardan bilgi bulmakta zorlanan öğrenciler için ders kitabında ilgili sayfa veya paragraf işaretlenerek arama alanı daraltılabilir.
- Gerektiğinde kısmen doldurulmuş zihin haritası kullanılarak öğrencinin eksik bilgi kayıtlarını tamamlaması sağlanabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden aynı başlığa ilişkin iki güvenilir kaynaktaki bilgiyi karşılaştırmaları ve ortak ifadeyi zihin haritasına eklemeleri istenebilir.
- Peygamberlerin rehberlik görevi ile temel özellikleri arasındaki bağlantıyı gösteren kısa bir açıklama eklemeleri beklenebilir.
- Zihin haritasındaki bilgileri kullanarak aynı öğrenme çıktısını derinleştiren kısa bir infografik veya kavram bağlantısı hazırlamaları istenebilir.
- Öğrencilerin Kur'an'da adı geçen peygamberlerin hayatlarını ve mucizelerini güvenilir kaynaklardan bağımsız olarak araştırmaları teşvik edilebilir.
- Peygamberlerin özelliklerini ve görevlerini detaylıca açıklayan, araştırma sonuçlarının birleştirildiği özgün bir bilgi grafiği (infografik) veya afiş hazırlatılabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Peygamber İnancı Zihin Haritası

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Peygamber inancıyla ilgili ders kitabı ve güvenilir kaynaklardan bilgi toplayınız. Kullandığınız en az bir kaynağın adını yazınız, ardından ulaştığınız bilgileri zihin haritasındaki uygun bölümlere kısa ve anlaşılır ifadelerle kaydediniz.

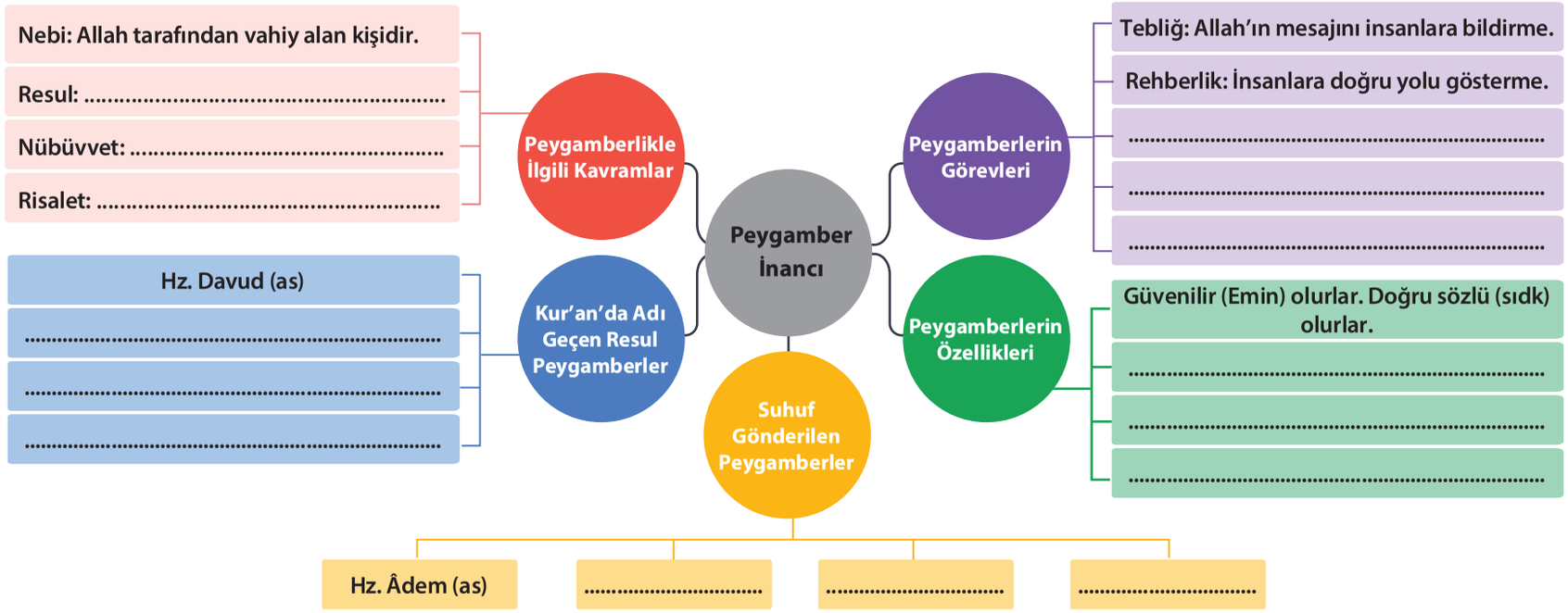

Kaynak kontrolü: Zihin haritasını tamamladıktan sonra bir bölümde yazdığınız bilgiyi kullandığınız kaynakla yeniden karşılaştırınız. Gerekirse düzeltiniz.

Kullandığım kaynak(lar):

.....

ÇÖZÜM

VİDEO

EK-2 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Peygamber İnancı Zihin Haritası

Her bölüm, zihin haritasındaki üç bilgi kaydının doğruluğu, ilgili başlığa uygunluğu ve kaynakla uyumu birlikte dikkate alınarak 3-2-1-0 düzeyinde değerlendirilir. Başlangıç, sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Değerlendirme Ölçütü	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Peygamberlikle ilgili kavramları kaydetme	Resul, nübüvvet ve risalet kavramlarını konuya uygun, doğru şekilde tanımlar.	Kavramlardan ikisini doğru doğru şekilde tanımlar, bir kavramda eksiklik veya karışıklık bulunur.	Yönlendirmeyle kavramlardan birini konuya uygun şekilde tanımlar, diğer kayıtlar eksik veya karışıktır.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	
2. Kur'an'da adı geçen resul peygamberleri kaydetme	İstenen üç peygamber adını güvenilir kaynağa uygun biçimde ve ilgili bölüme kaydeder.	İki uygun peygamber adı kaydeder, bir kayıt eksik veya uygun değildir.	Yönlendirmeyle bir uygun peygamber adı kaydeder, diğer kayıtlar eksik veya uygun değildir.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	
3. Peygamberlerin görevlerini kaydetme	Tebliğ ve rehberlik dışında üç uygun görevi doğru kavramlarla ve ilgili bölüme kaydeder.	İki uygun görevi doğru kaydeder, bir görev eksik, tekrarlı veya karışıktır.	Yönlendirmeyle bir uygun görevi kaydeder, diğer kayıtlar eksik veya karışıktır.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	
4. Peygamberlerin özelliklerini kaydetme	Emin ve sıddık dışında üç uygun özelliği doğru ve ilgili bölüme kaydeder.	İki uygun özelliği doğru kaydeder, bir özellik eksik veya karışıktır.	Yönlendirmeyle bir uygun özelliği kaydeder, diğer kayıtlar eksik veya karışıktır.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	
5. Suhuf gönderilen peygamberleri kaydetme	Hz. Âdem (as) dışında üç uygun peygamber adını güvenilir kaynağa uygun biçimde ve ilgili bölüme kaydeder.	İki uygun peygamber adı kaydeder, bir kayıt eksik veya uygun değildir.	Yönlendirmeyle bir uygun peygamber adı kaydeder, diğer kayıtlar eksik veya uygun değildir.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 15
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	13-15 Yetkin | 8-12 Gelişmekte | 1-7 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

Öğretmene Yönelik Kısa Kabul Notları

- Öğrencinin kullandığı güvenilir kaynakla uyumlu, aynı anlamı taşıyan farklı ifadeler kabul edilir; bire bir eşleşme aranmaz.
- Yanlış başlığa yazılmış doğru bilgi, ilgili ölçütte tam performans kanıtı sayılmaz; geri bildirimle doğru bölüme taşınması sağlanır.
- Kaynak adı yazılmamışsa zihin haritasındaki içerik puanlanabilir ancak araştırma sürecinin görünür olması için öğrenciye kullandığı kaynağı sonradan kaydetme fırsatı verilir.

ÇÖZÜM

VİDEO

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 6. SINIF

Ünite	Peygamber ve İlahi Kitap İnancı
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.6.1.3. İlahi kitaplarla ilgili bilgileri çözümleyebilme *a) İslam'ın temel kaynaklarından hareketle ilahi kitapların Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim olduğunu öğretmen rehberliğinde açıklar.* *b) İlahi kitaplar arasındaki kronolojik ilişkiyi inceler.*

Etkinlik Adı: İlahi Kitapları Öğreniyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı / Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Dört ilahi kitap ve bu kitapların gönderildiği peygamberlerle ilgili bilgilerin ders kitabı veya öğretmen tarafından sunulan güvenilir kaynak üzerinden inceleneceği belirtilir.
3. Yapılandırılmış gridde yer alan kavramları incelemeleri ve sorulardaki ipuçlarıyla ilişkilendirmeleri için zaman ayrılır.
4. Birinci bölümde öğrencilerden yapılandırılmış grid sorularını cevaplamaları, ilahi kitapları ve gönderildikleri peygamberleri doğru kavramlarla ilişkilendirmeleri istenir.
5. İkinci bölümde dört ilahi kitabın kronolojik sırasını kaydetmeleri ve seçilen iki kitap arasındaki kronolojik ilişkiyi kısa bir cümleyle açıklamaları beklenir.

6. Çalışmaların tamamlanması için uygun süre verilir. Ek-2'deki cevap anahtarı ve kabul ölçütleri kullanılarak öğrenci kanıtları incelenir.
7. Öğrenci performansı Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarıyla değerlendirilir. Farklı fakat kaynakla uyumlu ve anlamca doğru açıklamalar kabul edilir.
8. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
9. Geri bildirimden sonra öğrencilerin kronoloji açıklamasını veya bir eşleştirmesini yeniden gözden geçirmelerine fırsat verilir, düzeltilen bölüm ilgili ölçüt açısından yeniden incelenir.
10. Destekleme ve zenginleştirme kararları yalnız toplam puana göre değil, Ek-3'teki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim üç öğe içerir: güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve ilgili ölçüt, öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adım.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	İlahi kitapları ve gönderildikleri peygamberleri doğru ilişkilendirmiş, kronolojik sırayı da tutarlı biçimde açıklamışsın. Açıklamana iki kitap arasındaki "önce–sonra" ilişkisini gösteren kısa bir ifade eklemen kronolojik sırayı daha görünür hâle getirilebilir.
Gelişmekte	İlahi kitap-peygamber eşleştirmelerini doğru kurmuşsun. Kronolojik sıralamada karışan bir noktayı ders kitabındaki ilgili bölümle karşılaştırarak açıklama cümleni daha net hâle getirebilirsin.
Başlangıç	Bir ilahi kitap ve ilgili peygamber arasında doğru bir bağlantı kurabilmişsin. Aynı yöntemi kullanarak ikinci bir eşleştirme yapabilir ve kronoloji çizgisinde bu kitabın yerini belirleyebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Ders kitabındaki ilgili bölüm birlikte incelenerek ilk kitap-peygamber eşleştirmesi oluşturulabilir ve ardından kronoloji çizgisinde yeri gösterilebilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- İlahi kitap ve peygamber adlarının yer aldığı eşleştirme kartları kullanılabilir.
- Kronolojik sıra için dört kitap adının bulunduğu kısmen tamamlanmış bir zaman çizgisi verilebilir.
- Yapılandırılmış grid sorularında zorlanan öğrenciler için ilgili kavramların bulunduğu daha küçük bir seçenek havuzu sunulabilir.
- Bir örnek eşleştirme birlikte incelenerek kalan bağlantıları öğrencinin tamamlaması sağlanabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden dört ilahi kitabın gönderildiği peygamberleri ve kronolojik sıralarını tek bir şema üzerinde göstermeleri istenebilir.
- İki ilahi kitabın kronolojik konumunu karşılaştıran kısa bir açıklama yazmaları beklenebilir.
- Aynı öğrenme çıktısını derinleştirmek amacıyla kitap-peygamber-kronoloji ilişkisini gösteren kısa bir kavram haritası hazırlamaları istenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

İlahi Kitapları Öğreniyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

1. Yapılandırılmış Grid

Tabloda verilen kavramları inceleyerek aşağıdaki soruları cevaplayınız. Soruların cevaplarına karşılık gelen kutu numaralarını karşılarına yazınız. Bir sorunun birden fazla cevabı olabilir.

1. Zebur	**2.** Hz. Musa (as)	**3.** İncil
4. Hz. Muhammed (sav)	**5.** Kur'an-ı Kerim	**6.** Hz. Davud (as)
7. Tevrat	**8.** Hz. İsa (as)	

a) İlahi kitapların bulunduğu kutucuk numaralarını yazınız.

.....

b) Kendisine ilahi kitap gönderilen peygamberlerin bulunduğu kutucuk numaralarını yazınız.

.....

c) Hz. Davud'a gönderilen ilahi kitap hangisidir?

.....

d) İlk gönderilen ilahi kitap hangisidir?

.....

e) Son ilahi kitap ve bu kitabın gönderildiği peygamber hangi kutucuklardadır?

.....

f) Dili Arapça olan ve günümüze kadar değişmeden gelen tek ilahi kitap hangisidir?

.....

g) Hz. İsa'ya gönderilen ilahi kitap hangisidir?

.....

h) İkinci olarak indirilen ilahi kitap hangisidir?

.....

2. Kronolojik İlişkiyi İnceliyorum

Dört ilahi kitabın kronolojik sırasını belirleyerek aşağıya yazınız.

Dört ilahi kitabın indiriliş sırası:

1. ..... 2. ..... 3. ..... 4. .....

İki ilahi kitap belirleyiniz. Belirlediğiniz ilahi kitaplar arasındaki kronolojik ilişkiyi kısa bir cümleyle açıklayınız.

.....

.....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim/düzelttiğim cevap:

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Yapılandırılmış grid için cevaplar aşağıdadır. Öğrencinin kronolojik ilişki açıklamasında aynı anlamı taşıyan farklı ifadeler kabul edilir.

Soru	Kabul Edilen Cevap
a	1, 3, 5, 7
b	2, 4, 6, 8
c	1
d	7
e	4 ve 5
f	5
g	3
h	1

Kronolojik sıra: Tevrat ➜ Zebur ➜ İncil ➜ Kur'an-ı Kerim.

Kronolojik ilişki için örnek kabul: Kronolojik ilişki için örnek öğrenci cevabı: "Zebur ve İncil. Zebur, İncil'den önce gönderilmiştir." İki ilahi kitap arasındaki ilişkiyi doğru biçimde ifade eden farklı cümleler de kabul edilir.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

İlahi Kitapları Öğreniyorum

Kullanım: Her ölçüt için öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta en uygun düzey işaretlenir. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı, 0-Performans Gözlenmedi yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Değerlendirme Ölçütü	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. İlahi kitapları ve gönderildikleri peygamberleri açıklama	Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim'i ilgili peygamberlerle doğru ilişkilendirir.	Dört kitap ve peygamber ilişkisinin temelini doğru kurar, bir eşleştirmede karışıklık bulunur.	Yönlendirmeyle en az bir kitap-peygamber ilişkisini doğru eşleştirir. Diğer ilişkiler eksik veya karışıktır.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir kitap-peygamber ilişkisi sunmaz.	
2. İlahi kitapların kronolojik sırasını belirleme	Dört ilahi kitabı Tevrat ➜ Zebur ➜ İncil ➜ Kur'an-ı Kerim sırasıyla doğru kaydeder.	Sıralamanın başlangıç ve sonunu doğru belirler, orta bölümde bir yer değişikliği veya eksiklik bulunur.	Yönlendirmeyle sıralamada doğru bir "önce-sonra" bağlantısı kurar, bütün sırayı oluşturmakta zorlanır.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir kronolojik sıralama sunmaz.	
3. Kronolojik ilişkiyi açıklama	Seçilen kitapların birbirine göre konumunu "önce, sonra, arasında" gibi ilişki ifadeleriyle doğru ve anlaşılır biçimde açıklar.	Kronolojik ilişkiyi doğru ifade eder, açıklama kısa veya bağlantı ifadesi sınırlı kalır.	Bir kitabın diğerinden önce ya da sonra olduğunu yönlendirmeyle ifade eder, ilişkiyi tamamlamak için desteğe ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir ilişki açıklaması sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 9
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	8-9 Yetkin | 5-7 Gelişmekte | 1-4 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

3. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 6. SINIF

Ünite	Ramazan ve Oruç
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.6.2.2. Oruç ibadeti hakkında bilgi toplayabilme *a) Oruç ibadeti konusunu araştırır.* *b) Oruç ibadeti hakkında bilgiler bulur.* *c) Oruç ibadeti hakkında elde ettiği bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrular.* *ç) Oruç ibadeti hakkında elde ettiği bilgileri kaydeder.*

Etkinlik Adı: Oruç İbadetini Anlıyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı / Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Çalışma kâğıdındaki "Biliyorum-Merak Ediyorum-Öğrendim" tablosunu doldurmaları istenir. Oruç ibadetiyle ilgili araştırmada ders kitabı ve güvenilir kaynaklardan yararlanılacağı belirtilir.
3. Birinci bölümde öğrencilerden "Biliyorum" ve "Merak Ediyorum" sütunlarını doldurmaları, araştırmada kullanacakları en az bir kaynağın adını ilgili alana kaydetmeleri istenir.
4. Öğrencilerin kaynakları incelemeleri için süre verilir. Ulaştıkları bilgiler "Öğrendim" sütununa kısa ve anlaşılır ifadelerle kaydedilir.
5. İkinci bölümde verilen ifadeleri önce bireysel olarak Doğru / Emin Değilim / Yanlış biçiminde işaretlemeleri beklenir. Ardından öğretmen rehberliğinde ders kitabı veya güvenilir kaynak üzerinden ifadeleri doğrulamaları ve gerekli düzeltmeleri yaparak "Doğrulama Notum" alanına yazmaları sağlanır.

6. Üçüncü bölümde öğrencilerden araştırma ve doğrulama sürecinde ulaştıkları bilgileri; oruçluyken dikkat edilmesi gereken hususlar, orucu bozan ve bozmayan durumlar başlıkları altında kendi cümleleriyle kaydetmeleri istenir.
7. Çalışmalar Ek-2'deki kabul ölçütleri dikkate alınarak Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarıyla değerlendirilir. Farklı fakat güvenilir kaynakla uyumlu ve konuya uygun ifadeler kabul edilir.
8. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
9. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin doğrulama notlarından veya kayıt bölümlerinden birini yeniden düzenlemelerine olanak sağlanır, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
10. Destekleme ve zenginleştirme kararları toplam puandan çok öğrencinin Ek-3'teki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Araştırma sorularını kaynaklardan yanıtlamış, doğrulama aşamasında tereddüt ettiğin ifadeleri kontrol etmiş ve bilgilerini uygun başlıklara açık biçimde kaydetmişsin. Kaydettiğin bir bilgiyi kaynak cümlenle karşılaştırarak gerekçeni daha da belirginleştirebilirsin.
Gelişmekte	Oruçla ilgili temel bilgileri bulmuş ve kayıt bölümüne aktarmışsın. Doğrulama bölümünde karışan bir ifadeyi ders kitabındaki ilgili bölümle yeniden karşılaştırarak düzeltme notunu netleştirebilirsin.
Başlangıç	Çalışmanda oruçla ilgili değerlendirilebilir birkaç doğru bilgi bulunuyor. Bir merak sorusu seçilip ilgili kaynak bölümüyle birlikte incelenerek doğru bilgi ve doğrulama notu oluşturulabilir.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Bir kaynak bölümü birlikte incelenerek ilk doğru bilgi kaydı ve doğrulama notu oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Sahur, imsak, iftar ve fitre gibi kavramlar görsel kavram kartlarıyla desteklenebilir.
- Kaynakta bilgi bulmakta zorlanan öğrenciler için ders kitabındaki ilgili sayfa veya paragraf işaretlenebilir.
- Doğru/yanlış ifadelerinden birkaçı öğretmen rehberliğinde örnek olarak birlikte doğrulanabilir.
- Kayıt bölümünde cümle kalıpları veya kısmen doldurulmuş tablo kullanılabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden aynı bilgiye ilişkin iki güvenilir kaynağı karşılaştırmaları istenebilir.
- Oruç ibadetinin bireysel ve toplumsal kazanımlarına ilişkin ek bir araştırma sorusu oluşturmaları beklenebilir.
- Araştırma sonuçlarını aynı öğrenme çıktısını derinleştiren kısa bir infografik veya bilgi kartına dönüştürmeleri istenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Oruç İbadetini Anlıyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Oruç ibadeti hakkında bilgi toplayınız, kullandığınız kaynağı belirtiniz, ulaştığınız bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrulayınız ve son bölümde kendi cümlelerinizle kaydediniz.

1. ARAŞTIRIYORUM

BİLİYORUM (Oruç ibadeti hakkında bildiklerim)	MERAK EDİYORUM (Öğrenmek istediğim sorular)	ÖĞRENDİM (Araştırma sonucunda öğrendiklerim)
1.	1.	1. .....
2.	2.	2. .....
3.	3.	3. .....
4.	4.	4. .....

2. BİLGİLERİMİ DOĞRULUYORUM

İfadeleri önce bireysel olarak işaretleyiniz. Daha sonra öğretmen rehberliğinde ders kitabı veya güvenilir bir kaynakla kontrol ederek yanlış ya da emin olmadığınız maddeler için kısa bir doğrulama notu yazınız. Tüm maddeler için kullandığınız kaynağı belirtiniz.

İfade	Doğru	Emin Değilim	Yanlış	Doğrulama Notum	Kullandığım Kaynak
1. Oruç, sadece ramazan ayında tutulur.	○	○	○	.....	
2. Sahur, oruca başlamadan önceki öğündür.	○	○	○	.....	
3. İmsak, oruca başlama vaktidir.	○	○	○	.....	
4. Oruçluyken su içmek orucu bozar.	○	○	○	.....	
5. Teravih namazı, ramazana özgü bir namazdır.	○	○	○	.....	
6. Fitre, ramazan ayında verilen sadakadır.	○	○	○	.....	

7. Oruç sadece aç kalmaktan ibarettir.	○	○	○	.....	
8. Mukabele, Kur'an-ı Kerim'i karşılıklı veya topluca okuma geleneğidir.	○	○	○	.....	
9. Hasta olan herkes oruç tutmak zorundadır.	○	○	○	.....	
10. Oruç, Allah'ın (cc) rızasını kazanmak için tutulur.	○	○	○	.....	

3. BİLGİLERİMİ KAYDEDİYORUM

Oruçluyken Dikkat Etmem Gereken Hususlar	Orucu Bozan Durumlar (Örnekler)	Orucu Bozmayan Durumlar (Örnekler)
1.	1.	1. .....
2.	2.	2. .....
3.	3.	3. .....
4.	4.	4. .....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim/düzelttiğim bilgi:

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu bölüm örnek olarak hazırlanmıştır. Güvenilir kaynakla uyumlu, aynı anlamı taşıyan ifadeler de kabul edilir.

Araştırma: "Merak Ediyorum" sütununda oruçla ilgili anlamlı sorular; "Öğrendim" sütununda bu sorulara kaynakla uyumlu kısa cevaplar beklenir. Kaynağın adı yazılmış olmalıdır, yazılmamışsa içerik puanlanabilir ancak araştırma sürecini görünür kılmak için sonradan ekleme fırsatı verilir.

Madde	Doğru Sınıflama
1	Yanlış
2	Doğru
3	Doğru
4	Doğru
5	Doğru
6	Doğru
7	Yanlış
8	Doğru
9	Yanlış
10	Doğru

Kayıt bölümü için kabul edilebilir örnekler: Oruçluyken kötü söz ve davranışlardan kaçınma, sabırlı olma, ibadetin amacına uygun davranma; bilerek yiyip içme gibi orucu bozan durumlar; unutup yiyip içme gibi orucu bozmayan örnekler. Öğrenci cevapları ders kitabı/güvenilir kaynakla uyumluysa kabul edilir.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Kullanım: Her ölçüt için öğrencinin çalışma kâğıdında gözlenen performansa en uygun düzey işaretlenir. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı, 0-Performans Gözlenmedi yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Değerlendirme Ölçütü	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Oruç ibadeti konusunu araştırma ve bilgi bulma	En az bir güvenilir kaynağı belirtir, merak sorularına kaynaklardan konuya uygun bilgiler bulur ve "Öğrendim" sütununa açık biçimde kaydeder.	Kaynak belirtir ve konuya uygun bilgiler bulur, merak sorularından biri ya da kayıtlarından biri eksik kalabilir.	Yönlendirmeyle bir kaynak kullanır ve konuya uygun tek bir bilgi kaydı oluşturur, araştırma sorusu ile bulduğu bilgi arasındaki bağ sınırlıdır.	Araştırma veya bilgi bulmaya ilişkin değerlendirilebilir kanıt sunmaz.	
2. Bilgileri öğretmen rehberliğinde doğrulama	Doğru/emin değilim/yanlış kararlarını kaynakla kontrol eder, yanlış veya tereddütlü ifadeler için doğru ve açıklayıcı doğrulama notları yazar.	İfadelerin temelini doğru sınıflandırır ve doğrulama notu oluşturur, bir veya iki maddede karışıklık kalabilir.	Yönlendirmeyle birkaç ifadeyi doğru sınıflandırır, en az bir yanlış/tereddütlü ifade için kısa doğrulama notu oluşturur.	Doğrulamaya ilişkin değerlendirilebilir bir karar veya not sunmaz.	
3. Oruçla ilgili bilgileri uygun başlıklarda kaydetme	Dikkat edilmesi gereken hususlar ile orucu bozan ve bozmayan durumları doğru başlıklara, konuya uygun ve anlaşılır örneklerle kaydeder.	Üç başlıkta da uygun bilgiler kaydeder, bir başlıkta eksiklik veya sınırlı karışıklık bulunabilir.	Yönlendirmeyle başlıklardan bir veya ikisine konuya uygun bilgi kaydeder, sınıflandırmada belirgin eksiklikler vardır.	Kayıt bölümüne ilişkin değerlendirilebilir bilgi sunmaz.	
4. Bilgileri kendi cümleleriyle düzenleme ve düzeltme	Araştırma ve doğrulama sonucunda ulaştığı bilgileri kısa, anlaşılır ve kendi cümleleriyle düzenler, geri bildirim sonrası gerekli düzeltmeyi uygun biçimde yapar.	Bilgileri anlaşılır biçimde kaydeder, geri bildirim sonrası düzeltme yapar ancak açıklama kısmen genel kalabilir.	Yönlendirmeyle kısa bir bilgi kaydı ve sınırlı bir düzeltme oluşturur.	Düzenleme veya düzeltmeye ilişkin değerlendirilebilir kanıt sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi Performans Gözlenmedi yapmaz.

ÇÖZÜM

VİDEO

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 6. SINIF

Ünite	Ramazan ve Oruç
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.6.2.2. Oruç ibadeti hakkında bilgi toplayabilme *a) Oruç ibadeti konusunu araştırır.* *b) Oruç ibadeti hakkında bilgiler bulur.* *ç) Oruç ibadeti hakkında elde ettiği bilgileri kaydeder.*

4. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Oruç İbadeti Zihin Haritam

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-2)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-2'deki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Oruç ibadetiyle ilgili bilgilerin ders kitabı ve güvenilir kaynaklardan araştırılacağı belirtilir.
3. Öğrencilerden yararlanacakları en az bir kaynağın adını çalışma kâğıdındaki ilgili alana kaydetmeleri istenir.
4. Oruçla ilgili kavramlar, oruç çeşitleri, orucu bozan durumlar, orucu bozmayan durumlar ve orucun kimlere farz olduğu başlıklarında bilgi bulmaları için kaynakları incelemelerine zaman ayrılır.
5. Öğrencilerin buldukları bilgileri zihin haritasındaki uygun bölümlere kısa ve anlaşılır ifadelerle kaydetmeleri beklenir.

6. Zihin haritası tamamlandıktan sonra öğrencilerden bir bölüm seçerek kullandıkları kaynakta ilgili bilgiyi yeniden bulmaları ve çalışma kâğıdındaki "Kaynakta bulduğum bilgi" alanına kısa biçimde yazmaları istenir.
7. Çalışmalar Ek-2'deki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarıyla değerlendirilir. Güvenilir kaynakla uyumlu ve aynı anlamı taşıyan ifadeler de kabul edilir.
8. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
9. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin zihin haritasındaki bir bilgi kaydını yeniden düzenlemelerine veya eksik bir kaydı tamamlamalarına olanak sağlanır, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
10. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin Ek-2'deki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin zihin haritasındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Oruç ibadetiyle ilgili bilgileri uygun başlıkların altına yerleştirmiş ve kullandığın kaynağı belirtmişsin. Bir bilgi kaydını kaynağındaki ifadeyle karşılaştırarak kendi cümleni daha açık hâle getirebilirsin.
Gelişmekte	Temel bilgileri uygun bölümlere kaydetmişsin. Eksik veya karışan bir başlığı kullandığın kaynaktan yeniden bulup zihin haritana ekleyebilirsin.
Başlangıç	Zihin haritasında konuya uygun bazı bilgi kayıtları oluşturmuşsun. Bir başlık için ders kitabındaki ilgili bölümü inceleyerek yeni bir bilgi kaydı ekleyebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Bir kaynak bölümü birlikte incelenerek konuya uygun ilk bilgi kaydı oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Oruçla ilgili temel kavramları bulmakta zorlanan öğrenciler için ders kitabında ilgili sayfa veya paragraf işaretlenerek arama alanı daraltılabilir.
- Zihin haritasının bir bölümü örnek olarak birlikte doldurulabilir, kalan bölümler için kısa ipuçları verilebilir.
- Gerektiğinde bazı başlıkları önceden verilmiş kısmen doldurulmuş zihin haritası kullanılabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden aynı başlığa ilişkin iki güvenilir kaynakta buldukları bilgileri karşılaştırmaları ve ortak anlamı kendi cümleleriyle kaydetmeleri istenebilir.
- Zihin haritasındaki iki bölüm arasında bağlantı kuran kısa bir açıklama eklemeleri beklenebilir.
- Zihin haritasındaki bilgileri kullanarak aynı öğrenme çıktısını derinleştiren kısa bir infografik taslağı hazırlamaları istenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Oruç İbadeti Zihin Haritam

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Kullandığım kaynak(lar):

.....

Oruç ibadeti hakkında ders kitabı ve güvenilir kaynaklardan bilgi toplayınız. Ulaştığınız bilgileri zihin haritasındaki uygun bölümlere kısa ve anlaşılır ifadelerle yazınız.

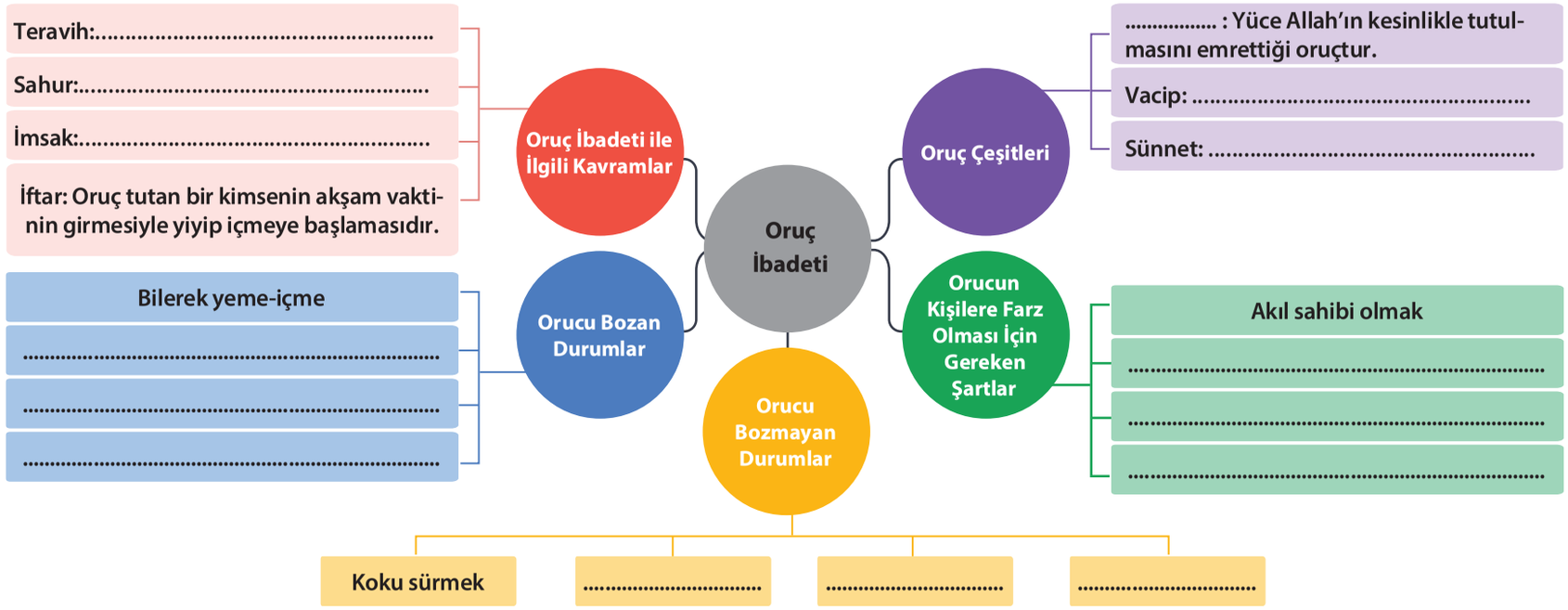

Kaynakta bulduğum bilgi:

.....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim/düzelttiğim bilgi:

.....

ÇÖZÜM

VİDEO

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Oruç İbadeti Zihin Haritam

Her bölüm, zihin haritasındaki üç bilgi kaydının konuya uygunluğu ve doğru başlık altında kaydedilmesi dikkate alınarak 3-2-1-0 düzeyinde değerlendirilir. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı, 0-Performans Gözlenmedi yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Değerlendirme Ölçütü	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Oruçla ilgili kavramları bulma ve kaydetme	Teravih, sahur ve imsakla ilgili üç bilgi kaydını konuya uygun ve ilgili bölüme yerleştirerek kaydeder.	İki uygun bilgi kaydı yapar, bir kayıt eksik veya karışıktır.	Yönlendirmeyle bir uygun bilgi kaydı yapar, diğer kayıtlar eksik veya karışıktır.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	
2. Oruç çeşitlerine ilişkin bilgileri bulma ve kaydetme	Üç boşluğu kullandığı kaynakla uyumlu, konuya uygun ifadelerle tamamlar.	İki boşluğu uygun biçimde tamamlar, bir kayıt eksik veya karışıktır.	Yönlendirmeyle bir uygun kayıt oluşturur, diğer kayıtlar eksik veya karışıktır.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	
3. Orucu bozan durumları kaydetme	Üç örneği uygun başlık altında ve konuya uygun biçimde kaydeder.	İki uygun örnek kaydeder, bir kayıt eksik veya başlıkla uyumsuzdur.	Yönlendirmeyle bir uygun örnek kaydeder, diğer kayıtlar eksik veya karışıktır.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	
4. Orucu bozmayan durumları kaydetme	Üç örneği uygun başlık altında ve konuya uygun biçimde kaydeder.	İki uygun örnek kaydeder, bir kayıt eksik veya başlıkla uyumsuzdur.	Yönlendirmeyle bir uygun örnek kaydeder, diğer kayıtlar eksik veya karışıktır.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	
5. Orucun kimlere farz olduğuna ilişkin bilgileri kaydetme	Üç bilgi kaydını uygun başlık altında ve konuya uygun biçimde kaydeder.	İki uygun bilgi kaydı yapar, bir kayıt eksik veya karışıktır.	Yönlendirmeyle bir uygun bilgi kaydı yapar, diğer kayıtlar eksik veya karışıktır.	Bu bölüme ilişkin değerlendirilebilir bir bilgi kaydı sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 15
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	13-15 Yetkin | 8-12 Gelişmekte | 1-7 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

Öğretmen İçin Kısa Kabul Notları

- Öğrencinin kullandığı güvenilir kaynakla uyumlu, aynı anlamı taşıyan farklı ifadeler kabul edilir; bire bir eşleşme aranmaz.
- Yanlış başlığa yazılmış doğru bilgi, ilgili ölçütte tam performans kanıtı sayılmaz; geri bildirimle doğru bölüme taşınmasına fırsat verilebilir.
- Kaynak adı yazılmamışsa zihin haritasındaki içerik değerlendirilebilir, ancak araştırma sürecinin görünürlüğü için öğrencinin kullandığı kaynağı sonradan kaydetmesine olanak sağlanır.

5. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 6. SINIF

Ünite	Ramazan ve Oruç
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.6.2.3. Orucun insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme *a) Oruç ibadetiyle bu ibadetin insan hayatına yansımaları arasında ilişki kurar.* *b) Oruç ibadeti ile bu ibadetin insan hayatına yansımaları arasında kurduğu ilişkiye dayalı akıl yürütür.* *ç) Orucun insana kazandırdıklarını gerekçeleriyle belirler.*

Etkinlik Adı: Orucun Hayata Yansımaları

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı / Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Hadislerin orucun insan hayatına yansımalarını anlamak için kanıt olarak kullanılacağı belirtilir.
3. Birinci görevde öğrencilerden hadislerde vurgulanan kazanımları belirlemeleri ve uygun hadislerle eşleştirmeleri istenir. Eşleştirmeleri tamamlamaları için yeterli süre verilir.
4. İkinci görevde öğrencilerin üç kazanım seçmeleri, seçtikleri kazanımlara ilişkin günlük hayattan örnek vermeleri ve kazanımla örnek arasındaki ilişkiyi gerekçelendirmeleri beklenir.
5. Üçüncü görevde öğrencilerin 3-2-1 kartını tamamlamaları beklenir. Öğrencilerden hadislerden hareketle üç çıkarım yazmaları, analitik düşünmeye yönelten iki soru oluşturmaları ve orucun kazandırdığı bir değerin yıl boyunca sürdürülmesine yönelik bir davranış önerisi geliştirmeleri istenir.

6. Çalışmalar Ek-2'deki kabul ölçütleri dikkate alınarak Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarıyla değerlendirilir. Farklı fakat hadislerin mesajı ve öğrenme çıktısıyla uyumlu cevaplar kabul edilir.
7. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
8. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin ikinci veya üçüncü görevde yazdığı bir gerekçeyi ya da çıkarımı yeniden düzenlemelerine olanak sağlanır, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları toplam puandan çok Ek-3'teki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Hadislerdeki mesajları kazanımlarla tutarlı biçimde ilişkilendirmiş, günlük yaşam örneklerini gerekçelendirmiş ve ahlaki/toplumsal çıkarımlarını açıkça ifade etmişsin. Çalışmanı daha da güçlendirmek için çıkarımlarından birini farklı bir günlük yaşam durumu üzerinden yeniden temellendirebilirsin.
Gelişmekte	Hadislerde vurgulanan değerleri belirlemiş ve günlük hayattan uygun örnekler vermişsin. Bir örneğinde "Bu davranış orucun hangi kazanımını nasıl destekler?" bağlantısını daha açık kurman çalışmanı geliştirebilir.
Başlangıç	Bir hadisin mesajını uygun bir kazanımla ilişkilendirebilmiş ve konuya uygun bir örnek vermişsin. Hadisteki ifadeden yararlanarak örnek ile kazanım arasındaki neden-sonuç bağlantısını kısa bir cümleyle kurmayı deneyebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Bir hadis birlikte incelenerek hadisin vurguladığı değer belirlenebilir ve bu değerin günlük yaşamdaki bir karşılığı hakkında ilk kısa açıklama oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Hadislerdeki anahtar ifadeler işaretlenerek kazanım-hadis eşleştirmesi için ipucu verilebilir.
- "Hadis ➜ kazanım ➜ günlük hayat örneği ➜ gerekçe" şeklinde basamaklandırılmış bir örnek gösterilebilir.
- Gerekçe oluşturmakta zorlanan öğrenciler için "Bu örnek … kazanımını gösterir çünkü …" cümle kalıbı kullanılabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden iki farklı hadisin aynı kazanımı nasıl destekleyebileceğini karşılaştırmaları istenebilir.
- Orucun bireysel ve toplumsal etkileri arasında bağ kuran kısa bir neden-sonuç ağı hazırlamaları beklenebilir.
- Aynı kazanımın ramazan dışındaki günlük yaşamda nasıl sürdürülebileceğine ilişkin gerekçeli iki farklı öneri geliştirmelerine olanak sağlanabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

ORUCUN HAYATA YANSIMALARI

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Verilen hadisleri inceleyerek aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. "Yalan söylemeyi ve yalan ile amel etmeyi bırakmayanın yemeyi, içmeyi terk etmesine Allah'ın ihtiyacı yoktur." (Buhari, "Savm", 8)

2. "Allah'ım! Senin rızan için oruç tuttum, sana inandım, sana güvendim. Senin rızkınla orucumu açtım." (Ebu Davud, "Savm", 22)

3. "Kim bir oruçluya iftar ettirirse iftar ettirdiği kimsenin sevabı kadar sevap ona da yazılır, iftar edenin sevabından da bir şey eksilmez." (Tirmizi, "Savm", 82)

4. "… Oruç tutunuz ki sıhhat bulasınız." (Taberani, Mucemu'l-Evsat, 8/174)

5. "… Oruç sabrın yarısıdır…" (Tirmizi, "Deavât", 86)

1. Hadislerdeki Kazanımları Belirliyorum

Hangi kazanımın hangi hadiste/hadislerde vurgulandığını işaretleyiniz.

Kazanım	1. Hadis	2. Hadis	3. Hadis	4. Hadis	5. Hadis
Şükür bilinci	☐	☐	☐	☐	☐
Kötü huylardan arınma	☐	☐	☐	☐	☐
Yardımlaşma	☐	☐	☐	☐	☐
Azim ve kararlılık	☐	☐	☐	☐	☐
Beden ve ruh sağlığı	☐	☐	☐	☐	☐

2. Orucun Kazandırdığı Değerleri Günlük Hayatla İlişkilendiriyorum

Yukarıdaki tabloda yer alan kazanımlardan üçünü seçiniz. Her biri için günlük hayattan bir örnek veriniz ve bu örneğin ilgili kazanımla ilişkisini gerekçelendiriniz.

Orucun Kazandırdığı Özellik	Günlük Hayattan Örnek	Gerekçem
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

3. 3-2-1 Kartı: Orucun Ahlaki ve Toplumsal Etkilerini Değerlendiriyorum

3 çıkarım: Hadislerden hareketle oruç ibadetinin insanın ahlaki gelişimine veya toplumsal hayata etkileriyle ilgili üç çıkarım yazınız.

1. çıkarımım: .....

2. çıkarımım: .....

3. çıkarımım: .....

2 soru: Oruç ibadetinin ahlaki etkileri ve kazandırdığı değerler hakkında farklı açılardan düşünmeye yönelten iki soru yazınız.

1. sorum: .....

2. sorum: .....

1 davranış önerisi: Oruçla kazanılan bir ahlaki güzelliğin ramazan ayı dışında da sürdürülmesi için günlük hayatta uygulanabilecek bir davranış önerisi yazınız ve bu davranışın niçin uygun olduğunu kısaca açıklayınız.

Önerim: .....

.....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim gerekçe/çıkarım:

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

1. Hadislerdeki Kazanımları Belirliyorum

Kazanım	Beklenen Eşleştirme
Kötü huylardan arınma	1. hadis
Şükür bilinci	2. hadis
Yardımlaşma	3. hadis
Beden ve ruh sağlığı	4. hadis
Azim ve kararlılık / sabır	5. hadis

2. Orucun Kazandırdığı Değerleri Günlük Hayatla İlişkilendiriyorum

- Seçilen kazanım, hadisin mesajıyla uyumlu olmalıdır.
- Günlük hayat örneği kazanımı görünür kılmalı, yalnız kavramı tekrar etmekle sınırlı kalmamalıdır.
- Gerekçe, örnek ile kazanım arasında anlaşılır bir anlam ilişkisi kurmalıdır.

3. 3-2-1 Kartı: Orucun Ahlaki ve Toplumsal Etkilerini Değerlendiriyorum

- Çıkarımlar hadislerin mesajından hareketle ahlaki gelişim veya toplumsal hayata ilişkin anlamlı bir sonuç içermelidir.
- Oluşturulan sorular yalnız evet-hayır şeklinde cevaplanabilecek sorular olmamalıdır.
- Davranış önerisi orucun kazandırdığı bir değerle ilişkili olmalı ve kısa bir gerekçeyle desteklenmelidir.

Öğretmen notu: Örnek ifadeler tek doğru cevap değildir. Hadislerin mesajıyla ve öğrenme çıktısıyla uyumlu farklı örnekler kabul edilir.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Orucun Hayata Yansımaları

Kullanım: Her ölçüt için öğrencinin çalışma kâğıdında gözlenen performansa en uygun düzey işaretlenir. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı, 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Değerlendirme Ölçütü	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Hadis mesajı ile kazanım arasında ilişki kurma	Hadislerdeki mesajları uygun kazanımlarla tutarlı biçimde eşleştirir, ilişkiyi çalışma boyunca doğru kullanır.	Temel eşleştirmeleri doğru kurar, bir ilişkide karışıklık veya eksiklik bulunabilir.	Yönlendirmeyle bir hadis-kazanım ilişkisini doğru kurar, diğer ilişkilerde belirgin karışıklıklar vardır.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir eşleştirme kanıtı sunmaz.	
2. Kazanımı günlük hayat örneğiyle ilişkilendirme	Seçtiği kazanımları günlük hayattan uygun ve somut örneklerle ilişkilendirir, örnekler kazanımın günlük yaşamdaki karşılığını açıkça gösterir.	Uygun örnekler verir, bir örneğin kazanımla bağlantısı tam görünür olmayabilir.	Bir kazanım için konuya uygun bir örnek verir, bağlantıyı açıklamak için desteğe ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir günlük yaşam örneği sunmaz.	
3. İlişkiye dayalı gerekçeli akıl yürütme	Örnek ile kazanım arasındaki ilişkiyi açık, tutarlı ve neden-sonuç bağlantısı içeren gerekçelerle açıklar.	Gerekçeleri genel olarak doğrudur, bir gerekçede neden-sonuç bağı yüzeysel kalabilir.	Bir gerekçe yazar, ancak örnek ile kazanım arasındaki bağlantıyı açıklaştırmak için yönlendirmeye ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir gerekçe sunmaz.	
4. Orucun ahlaki ve toplumsal etkilerine ilişkin çıkarım yapma	Hadislerden hareketle ahlaki gelişim ve/veya toplumsal yaşama ilişkin birden fazla tutarlı çıkarım oluşturur.	Konuya uygun çıkarımlar oluşturur, açıklamalardan biri genel veya kanıtla bağı zayıf kalabilir.	Hadisten hareketle konuya uygun tek bir çıkarım oluşturur, çıkarımı geliştirmek için desteğe ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir çıkarım sunmaz.	
5. Kazanımı kalıcı davranışa dönüştürme önerisi geliştirme	Orucun kazandırdığı bir değeri ramazan dışına taşıyan uygulanabilir bir davranış önerisi sunar ve önerisini anlamlı bir gerekçeyle açıklar.	Uygun bir davranış önerisi ve genel bir gerekçe sunar, değerle bağlantı kısmen açık kalabilir.	Konuya uygun bir davranış önerisi sunar, önerinin ilgili değerle bağlantısını açıklamak için desteğe ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir davranış önerisi sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 15
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	13-15 Yetkin | 8-12 Gelişmekte | 1-7 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

ÇÖZÜM

VİDEO

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 6. SINIF

Ünite	Ahlaki Davranışlar
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.6.3.1. Doğru sözlü olmayı kendi hayatına yansıtabilme *a) Doğru sözlü olmanın önemini kendisinden ve çevresinden hareketle gözden geçirir.* *b) Doğru sözlü olmanın bireysel ve toplumsal açıdan önemine dair çıkarımda bulunur.* *c) Doğru sözlü olmanın önemiyle ilgili ulaştığı çıkarımları değerlendirir.*

6. ETKİNLİK

Etkinlik Adı: Doğruluğu Hayatıma Yansıtıyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı / Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Doğru sözlü olmanın günlük yaşam, güven ve toplumsal ilişkiler açısından önemi üzerinde çalışılacağı belirtilir.
3. Birinci görevde öğrencilerden doğru sözlü olmanın önemini kendi yaşantılarından ve çevrelerinden hareketle gözden geçirmeleri, iki soruya kısa ve açıklayıcı cevaplar vermeleri istenir.
4. İkinci görevde örnek olayın incelenmesi için süre verilir. Öğrencilerin Ali'nin davranışının bireysel ve toplumsal sonuçlarını ayrı ayrı kaydetmeleri beklenir.
5. Öğrencilerden Ali'nin davranışını değerlendirmeleri, kendi olası davranışlarını belirtmeleri ve gerekçelerini açıklamaları istenir.

6. Çalışmalar Ek-2'deki kabul ölçütleri dikkate alınarak Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarıyla değerlendirilir. Farklı fakat görev kanıtlarıyla uyumlu açıklamalar kabul edilir.
7. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
8. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin bir çıkarımını veya gerekçesini yeniden düzenlemelerine olanak sağlanır, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları Ek-3'teki ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim üç öğe içerir: güçlü yön ve kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adım.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Kendi yaşantından verdiğin örnekle doğruluğun güveni nasıl güçlendirdiğini açıkça göstermişsin. Ali'nin davranışının bireysel ve toplumsal sonuçlarını da birbirinden ayırmışsın. Son değerlendirme cümlende bu iki sonucu tek bir gerekçede birleştirerek düşünceni daha da derinleştirebilirsin.
Gelişmekte	Doğru sözlü olmanın önemli olduğunu doğru biçimde ifade etmiş ve örnek olaydan anlamlı bir sonuç çıkarmışsın. Bireysel sonuç ile toplumsal sonucu daha belirgin ayıran bir cümle ekleyebilirsin.
Başlangıç	Doğrulukla ilgili konuya uygun bir örnek ve kısa bir düşünce ortaya koymuşsun. Bu örneğin kişiye veya çevresine ne kazandırdığını "Bu nedenle…" ifadesiyle tamamlamak düşünceni daha açık hâle getirebilir.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Örnek olay birlikte incelenerek doğruluk davranışının bir sonucu belirlenebilir ve kısa bir gerekçe oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Günlük yaşamdan kısa doğruluk örnekleri ve cümle başlangıçları kullanılabilir.
- Bireysel ve toplumsal sonuçları ayırmakta zorlanan öğrenciler için "kişi üzerindeki sonuç / çevre üzerindeki sonuç" başlıklı iki sütunlu ipucu kartı verilebilir.
- Örnek olay birlikte okunarak anahtar davranış ve sonuçların altı çizilebilir.
- Gerekçe yazımında "Çünkü…" veya "Bu davranış … sonucunu doğurur." gibi cümle kalıplarından yararlanılabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden doğruluk ile güven, adalet veya sorumluluk arasındaki ilişkiyi farklı bir günlük yaşam örneği üzerinden açıklamaları istenebilir.
- Aynı olayın farklı bir seçimle sonuçlanması durumunda bireysel ve toplumsal etkilerin nasıl değişeceği karşılaştırılabilir.
- Doğru sözlü olmayı kendi hayatına yansıtmayı gösteren kısa bir kişisel eylem planı hazırlanabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Doğruluğu Hayatıma Yansıtıyorum

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Aşağıdaki görevleri doğruluk değeriyle ilgili öğrendiklerinizden hareketle tamamlayınız. Cevaplarınızda kendi yaşantınızdan veya çevrenizden örnekler kullanınız, bireysel ve toplumsal sonuçları ayırınız ve değerlendirmelerinizi gerekçelendiriniz.

1. DÜŞÜNÜYORUM VE GÖZDEN GEÇİRİYORUM

a) Size göre "doğru sözlü olmak" neden önemlidir? Kendi yaşantınızdan bir örnek vererek açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Çevrenizde doğruluğu ile örnek aldığınız bir kişinin hangi davranışları sizi etkiliyor? Açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ÇIKARIMDA BULUNUYORUM VE DEĞERLENDİRİYORUM

Örnek Olay: Ali, okul koridorunda yerde bir cüzdan bulur. İçinde para ve okul kimliği vardır. Ali'nin cüzdanı bulduğunu hiçbir arkadaşı görmemiştir. Ali cüzdanı alıp saklamak yerine okul idaresine teslim eder. Cüzdan kısa süre sonra sahibine ulaştırılır. Öğretmeni Ali'nin davranışını sınıfta örnek gösterir.

a) Ali'nin davranışının bireysel açıdan sağladığı iki olumlu sonucu yazınız.

1. .....

2. .....

b) Ali'nin davranışının toplumsal açıdan sağladığı iki olumlu sonucu yazınız.

1. .....

2. .....

c) Ali'nin davranışını değerlendiriniz. Siz onun yerinde olsaydınız nasıl davranırdınız? Gerekçesiyle açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

3. GERİ BİLDİRİMDEN SONRA GELİŞTİRİYORUM

Geri bildirimden sonra düzenlediğiniz bir çıkarımı ya da gerekçeyi aşağıya yeniden yazınız.

.....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

1a: Kabul edilebilir yanıtlarda doğru sözlü olmanın güven, saygı, huzur, sorumluluk, adalet veya ilişkilerin sürdürülebilirliği gibi sonuçlarla ilişkilendirilmesi; verilen örneğin doğruluk davranışını açıkça göstermesi beklenir.

1b: Kabul edilebilir yanıtlarda kişinin çevresinde doğruluğu ile örnek aldığı birinin dürüst davranması, kimse görmese bile doğru olanı yapması, başkalarının hakkını gözetmesi, verdiği sözleri tutması gibi davranışlarla ilişkilendirilmesi; verilen davranışların doğruluk ve dürüstlük değerini açıkça yansıtması ve öğrencinin bu davranışlardan nasıl etkilendiğini açıklaması beklenir.

2a: Bireysel sonuçlara öz güven, iç huzur, güvenilir kişi olarak tanınma, sorumluluk bilinci veya vicdan rahatlığı gibi örnekler verilebilir.

2b: Toplumsal sonuçlara güven ortamının güçlenmesi, hak sahibinin korunması, adalet duygusunun pekişmesi, örnek davranışın yayılması veya ilişkilerin sağlamlaşması gibi örnekler verilebilir.

2c: Ali'nin davranışının doğruluk ve sorumluluk açısından değerlendirilmesi, öğrencinin kendi seçimini açıkça belirtmesi ve bu seçimi anlaşılır bir gerekçeyle desteklemesi beklenir.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Doğruluğu Hayatıma Yansıtıyorum

Her ölçüt için öğrencinin çalışma kâğıdında gözlenen performansa en uygun hücre işaretlenir. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı; 0-Performans Gözlenmedi yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Değerlendirme Ölçütü	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Doğru sözlü olmanın önemini kendi yaşamı ve çevresi üzerinden gözden geçirme	Doğruluğun önemini kendi yaşamından ve çevresinden uygun örneklerle açıklar, örnekler düşüncesini destekler.	Doğruluğun önemini doğru açıklar ve en az bir uygun örnek kullanır, örnek ile açıklama arasındaki bağ kısmen açık kalabilir.	Yönlendirmeyle konuya uygun bir örnek veya kısa açıklama sunar, doğruluğun önemini örnekle ilişkilendirmede desteğe ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir açıklama veya örnek sunmaz.	
2. Bireysel ve toplumsal sonuçlara yönelik çıkarım yapma	Örnek olaydan hareketle bireysel ve toplumsal sonuçları birbirinden ayırır ve her iki boyutta anlamlı çıkarımlar yapar.	Bireysel ve toplumsal sonuçları genel olarak doğru belirler, boyutlardan birinde açıklama sınırlı kalabilir.	Bir olumlu sonuç belirler, bunun bireysel mi, toplumsal mı olduğunu açıklamak için desteğe ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir çıkarım sunmaz.	
3. Ulaştığı çıkarımı değerlendirme ve gerekçelendirme	Ali'nin davranışını değerlendirir, kendi kararını açıkça belirtir ve kararını doğruluk değeriyle tutarlı bir gerekçeyle destekler.	Davranışı ve kendi kararını doğru değerlendirir, gerekçe genel veya kısa kalabilir.	Davranışla ilgili konuya uygun bir karar belirtir, gerekçeyi daha iyi açıklamak için yönlendirmeye ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir değerlendirme veya gerekçe sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 9
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	8-9 Yetkin | 5-7 Gelişmekte | 1-4 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

ÇÖZÜM

VİDEO

7. ETKİNLİK

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 6. SINIF

Ünite	Ahlaki Davranışlar
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.6.3.1. Doğru sözlü olmayı kendi hayatına yansıtabilme *a) Doğru sözlü olmanın önemini kendisinden ve çevresinden hareketle gözden geçirir.* *b) Doğru sözlü olmanın bireysel ve toplumsal açıdan önemine dair çıkarımda bulunur.* *c) Doğru sözlü olmanın önemiyle ilgili ulaştığı çıkarımları değerlendirir.*

Etkinlik Adı: Doğruyu Seçiyorum

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı / Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Hikâyenin doğruluk değeri açısından inceleneceği belirtilir.
3. Öğrencilerin örnek olayı okuyup hikâyedeki karakter, yer, zaman ve temel olay bilgilerini belirlemeleri için zaman ayrılır. Bu bölüm, sonraki çıkarımlar için metni anlama desteği olarak kullanılır.
4. Öğrencilerden Yusuf'un doğru davranışının kendisi ve çevresindeki kişiler üzerindeki sonuçlarını metindeki kanıtlardan hareketle açıklamaları istenir.

5. Doğru sözlü olmanın bireysel ve toplumsal önemine ilişkin çıkarımlarını ilgili alanlara kaydetmeleri beklenir.
6. Öğrencilerin ulaştıkları çıkarımlardan birini değerlendirerek "Bu çıkarım neden önemlidir?" sorusuna gerekçeli cevap oluşturmalarına fırsat verilir.
7. Son bölümde öğrencilerden benzer bir durumda kendi hayatlarında nasıl davranacaklarını ve bu davranışın doğruluk değeriyle ilişkisini açıklamaları istenir.
8. Çalışmalar Ek-2'deki kabul ölçütleri dikkate alınarak Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarıyla değerlendirilir.
9. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren geri bildirim verilir. Geri bildirimden sonra bir çıkarımını veya gerekçesini yeniden düzenlemesine olanak sağlanır.
10. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim; güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Hikâyedeki davranışın bireysel ve toplumsal sonuçlarını ayırarak açıklaman ve kendi davranışını gerekçelendirmen güçlü bir yön. Çıkarımlarından birini metindeki belirli bir ayrıntıyla daha açık ilişkilendirebilirsin.
Gelişmekte	Doğru davranışın güven ve arkadaşlık üzerindeki etkisini açıklamışsın. Bireysel sonuç ile toplumsal sonucu ayrı cümlelerde ifade etmen düşünceni daha görünür hâle getirebilir.
Başlangıç	Hikâyedeki doğru davranışı fark etmiş ve konuya uygun bir sonuç yazmışsın. "Bu davranış kişiyi nasıl etkiler, çevresini nasıl etkiler?" sorularından biri üzerinden açıklamana yeni bir ayrıntı ekleyebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Hikâyedeki bir davranış birlikte belirlenerek bu davranışın olası bir sonucu hakkında kısa bir ifade oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Hikâyedeki olay, davranış ve sonuçlar "davranış ➜ sonuç" kartlarıyla eşleştirilebilir.
- Bireysel ve toplumsal sonuçları ayırmak için iki sütunlu kısa bir ipucu tablosu kullanılabilir.
- Gerekçelendirme için "Bu davranış … sağlar çünkü …" gibi cümle kalıpları sunulabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden aynı doğruluk değerinin okul, aile veya dijital iletişim bağlamındaki iki farklı sonucunu karşılaştırmaları istenebilir.
- Hikâyedeki davranışın uzun vadede güven ilişkilerine etkisini açıklayan kısa bir alternatif son yazmaları beklenebilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Aşağıdaki örnek olay metnini okuyunuz ve soruları metne göre cevaplayınız.

6. sınıf öğrencisi Yusuf, birinci dersin teneffüsünde yerde mavi bir kalem bulur. Kalem oldukça güzel ve dikkat çekicidir. Yusuf, kalemi sahibine ulaştırmayı düşünür, ancak teneffüs bitmek üzere olduğu için kime ait olduğunu hemen öğrenemez. Kalemi öğretmenine teslim etmek üzere yanında bulundurur.

Teneffüs bitip ders başlayınca sınıf arkadaşı Emir kalemini aramaya başlar. Öğretmen sınıfa "Kalemi gören ya da bulan var mı?" diye sorar. Yusuf hiç vakit kaybetmeden elini kaldırır ve kalemi teneffüste yerde bulduğunu, sahibini bulamayınca öğretmenine teslim etmek istediğini söyler. Kalem Emir'e ulaştırılır.

Yusuf, dürüst davranmanın ve emanet bilinciyle hareket etmenin insanlar arasındaki güveni güçlendirdiğini, doğru davranışın arkadaşlık ilişkilerini koruduğunu ve insanın iç huzurunu artırdığını fark eder.

1. HİKÂYEYİ GÖZDEN GEÇİRİYORUM

Hikâyeye uygun bir başlık yazınız: .....

Ana karakter ve karşılaştığı durum: .....

Olayın gerçekleştiği yer ve zaman: .....

Yusuf doğruyu söylemeseydi kendisi açısından hangi sonuç ortaya çıkabilirdi?

.....

Yusuf'un doğru davranışı çevresindeki kişileri nasıl etkilemiştir?

.....

2. ÇIKARIMDA BULUNUYORUM

a) Hikâyeden hareketle doğru sözlü olmanın kişiye kazandırdığı iki özelliği yazınız.

1. .....
2. .....

b) Hikâyeden hareketle doğru sözlü olmanın topluma sağladığı katkılardan iki tanesini yazınız.

1. .....
2. .....

3. ÇIKARIMIMI DEĞERLENDİRİYORUM

Yukarıdaki çıkarımlarınızdan birini seçiniz. Bu çıkarımın neden önemli olduğunu hikâyedeki bir ayrıntıdan yararlanarak açıklayınız.

.....
.....
.....
.....

4. HAYATIMA YANSITIYORUM

Benzer bir durumda siz olsaydınız nasıl davranırdınız? Davranışınızı doğru sözlü olma değeriyle ilişkilendirerek gerekçelendiriniz.

.....
.....
.....
.....

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim çıkarım/gerekçe:

.....
.....
.....
.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Bu etkinlikte tek bir sözcük dizisi zorunlu değildir. Öğrencinin hikâyedeki kanıta dayanması, bireysel ve toplumsal sonuçları birbirinden ayırması ve kendi davranışını gerekçelendirmesi esas alınır.

Görev	Kabul ölçütü / örnek kanıt
Hikâyeyi Gözden Geçiriyorum	Başlık doğruluk/dürüstlük/emanet bilinciyle uyumlu olabilir. Ana karakter Yusuf'tur; olay okul/sınıf ortamında, birinci dersin teneffüsü ve hemen sonrasında gerçekleşir. Temel durum, bulunan kalemin sahibine ulaştırılmasıdır.
Çıkarımda Bulunuyorum	Bireysel çıkarım:İç huzuru, öz saygı, güvenilir olma, sorumluluk bilinci gibi sonuçlar hikâyeyle ilişkilendirilebilir. Toplumsal çıkarım:Güvenin güçlenmesi, arkadaşlık ilişkilerinin korunması, emanet bilincinin yaygınlaşması, huzurlu ve güvenli ortam oluşması gibi sonuçlar kabul edilebilir.
Çıkarımı değerlendirme	Öğrenci seçtiği çıkarımı "Yusuf, kalemi teslim ettiği için Emir kalemine kavuştu; bu davranış güveni korudu." benzeri metin kanıtıyla gerekçelendirebilir.
Hayata yansıtma	Bulunan eşyayı sahibine/öğretmene teslim etme, gerçeği söyleme, hatasını dürüstçe kabul etme gibi davranışlar; doğruluk, güven ve sorumlulukla gerekçelendirilebilir.

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Doğruyu Seçiyorum

Her ölçüt için öğrencinin çalışma kâğıdında gözlenen performansa en uygun düzey işaretlenir. Başlangıç sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı, 0-Performans Gözlenmedi yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir.

Değerlendirme Ölçütü	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Doğru sözlü olmanın önemini gözden geçirme	Hikâyedeki davranışı kendi/çevre deneyimiyle ilişkilendirerek doğru sözlü olmanın önemini açık ve tutarlı biçimde açıklar.	Doğru sözlü olmanın önemini doğru açıklar, yaşam/çevre bağlantısı genel kalabilir.	Yönlendirmeyle doğru sözlü olmanın önemine ilişkin konuya uygun kısa bir ifade oluşturur.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir açıklama sunmaz.	
2. Bireysel ve toplumsal sonuçlara çıkarım yapma	Doğru davranışın bireysel ve toplumsal sonuçlarını birbirinden ayırır ve hikâyeyle tutarlı çıkarımlar yapar.	Bireysel ve toplumsal sonuçları doğru belirtir, sonuçlardan birinin bağlantısı yeterince açık olmayabilir.	Bir bireysel veya toplumsal sonucu doğru belirtir, iki boyutu ayırmak için yönlendirmeye ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir çıkarım sunmaz.	
3. Çıkarımı değerlendirme ve gerekçelendirme	Seçtiği çıkarımın neden önemli olduğunu hikâyedeki belirli bir kanıtla açık ve tutarlı biçimde değerlendirir.	Çıkarımını doğru değerlendirir ve genel bir gerekçe sunar, metin kanıtı açık olmayabilir.	Çıkarımı hakkında konuya uygun kısa bir değerlendirme yapar, gerekçesini açıklamak için yönlendirmeye ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir değerlendirme/gerekçe sunmaz.	
4. Doğruluğu kendi hayatına yansıtma	Benzer durumda nasıl davranacağını açıklar ve davranışını doğruluk, güven veya sorumlulukla gerekçelendirir.	Uygun bir davranış belirtir ve doğrulukla ilişkilendirir, gerekçe genel kalabilir.	Konuya uygun bir davranış belirtir, doğruluk değeriyle bağlantısını açıklamak için yönlendirmeye ihtiyaç duyar.	İlgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir kişisel davranış ifadesi sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 12
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	10-12 Yetkin | 6-9 Gelişmekte | 1-5 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

ÇÖZÜM

VİDEO

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 6. SINIF

8. ETKİNLİK

Ünite	Peygamberliğinden Önce Hz. Muhammed
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.6.4.3. Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yılları hakkında verilen bilgileri yapılandırabilme a) Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarında yaşadıklarından hareketle çıkarımda bulunur.

Etkinlik Adı: Hz. Muhammed'in (sav) Gençlik Yılları

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı ve Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Çalışmada Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarındaki olaylardan hareketle çıkarım yapılacağı belirtilir.
3. Öğrencilerin dört olayı ve olaylara ilişkin kısa açıklamaları dikkatlice incelemeleri için süre verilir.
4. Birinci görevde öğrencilerden her olayda öne çıkan ahlaki özelliği ilgili alana yazmaları ve seçimlerini olaydan bir kanıtla ilişkilendirmeleri istenir.
5. İkinci görevde olayların birlikte düşündürüldüğü genel çıkarım bölümünün tamamlanması beklenir. Öğrencilerden Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarına ilişkin en az iki özelliği olaylarla ilişkilendirerek açıklamaları istenir.
6. Çalışmalar Ek-2'deki kabul ölçütleri dikkate alınarak Ek-3 Analitik Dereceli Puanlama Anahtarıyla değerlendirilir. Aynı anlamı taşıyan, olaya uygun farklı ifadeler kabul edilir.
7. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adım içeren sözlü veya kısa yazılı geri bildirim verilir.
8. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin olay–özellik ilişkilendirmelerinden veya genel çıkarım cümlelerinden birini gözden geçirip geliştirmelerine olanak sağlanır, ilgili ölçüt yeniden incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları öğrencinin ölçüt profiline göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Olaylarda öne çıkan ahlaki özellikleri olay kanıtlarıyla tutarlı biçimde ilişkilendirmişsin. Genel çıkarımında da bu olayları birlikte değerlendirebilmişsin. Çıkarımını daha da güçlendirmek için seçtiğin iki olay arasındaki ortak yönü tek cümlede belirginleştirebilirsin.
Gelişmekte	Olayların temel mesajını ve bazı ahlaki özellikleri doğru belirlemişsin. Bir olayda özellik ile olay kanıtı arasındaki bağlantı daha açık kurulabilir. İlgili olayın açıklamasına yeniden bakarak çıkarım cümleni daha somut hâle getirebilirsin.
Başlangıç	Çalışmanda olaya uygun bir ahlaki özellik belirlediğin görülüyor. Diğer olaylardan birini seçip "Bu olay bize hangi özelliği gösteriyor?" sorusu üzerinden kısa bir kanıt cümlesi ekleyebilirsin.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmadığını gösterir. Olaylardan biri birlikte incelenerek olaya uygun ilk özellik ve kanıt kaydı oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Olay–özellik ilişkisinde zorlanan öğrenciler için olay kartları ile ahlaki özellik kartları eşleştirilebilir.
- Bir olay, örnek düşünme cümlesiyle birlikte incelenebilir; kalan olaylarda benzer yapı kullanılması sağlanabilir.
- Gerekirse "Bu davranış hangi değeri gösteriyor? Çünkü…" biçiminde cümle kalıpları verilebilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden iki farklı olayı karşılaştırarak ortak ahlaki yönü açıklamaları istenebilir.
- Olaylardan hareketle Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarındaki örnek kişiliğini özetleyen kısa bir karakter kartı hazırlanabilir.
- Aynı öğrenme çıktısını derinleştirmek için verilen olaylardan birinin günümüz gençleri açısından taşıdığı anlam kısa bir paragrafla açıklanabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Hz. Muhammed'in (sav) Gençlik Yılları

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

Aşağıdaki olayları inceleyiniz. Her olayda öne çıkan ahlaki özelliği yazınız ve olaydan hangi ifadenin bu çıkarıma ulaşmanızı sağladığını kısa bir cümleyle belirtiniz.

Görsel	Olay / Davranış	Gösterdiği Ahlaki Özellik	Olaydan Kanıtım / Kısa Gerekçem
	Hilfülfudul'a katılması Haksızlığa uğrayanların hakkını korumak için kurulan bu topluluğa katıldı.	....	....
	Kâbe hakemliği Kabileler arasında anlaşmazlık çıktığında Hacerülesved'in yerine yerleştirilmesi konusunda çözüm üretti.	....	....
	Ticaret ahlakı Ticarette ölçü ve tartıda kimseyi aldatmadı.	....	....

2. OLAYLARDAN GENEL ÇIKARIM YAPIYORUM

Yukarıdaki olayları birlikte düşündüğünüzde Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarındaki kişiliğine ilişkin hangi sonuca ulaşırsınız? En az iki ahlaki özelliğini, olaylarla ilişkilendirerek açıklayınız.

.....

.....

.....

Ortaokullarda Sınıf İçi Ölçme ve Değerlendirme
Süreçlerinde Öğretmenlerin Güçlendirilmesi

Geri bildirimden sonra geliştirdiğim ifade

.....

.....

.....

.....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

Olay	Kabul Edilebilecek Özellikler	Kabul Ölçütü / Örnek Gerekçe
Hilfülfudul'a katılması	Adalet, hakkaniyet, yardımlaşma, toplumsal sorumluluk	Haksızlığa uğrayanların hakkını korumaya yönelik topluluğa katılmasıyla ilişki kurulması.
Kâbe hakemliği	Adalet, güvenilirlik, uzlaştırıcılık, çözüm üretme	Anlaşmazlığı büyütmeden ortak kabul gören bir çözüm üretmesiyle ilişki kurulması.
Ticaret ahlakı	Dürüstlük, güvenilirlik, doğruluk	Ölçü ve tartıda kimseyi aldatmamasıyla ilişki kurulması.

Genel çıkarım için kabul ölçütü: Öğrencinin en az iki olaya dayanarak Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarındaki örnek kişiliğine ilişkin tutarlı bir sonuç oluşturması beklenir. Aynı anlama gelen farklı ahlaki özellik adları, olayla açık biçimde gerekçelendirildiğinde kabul edilir.

Düzey	Örnek öğrenci kanıtı
Yetkin	"Hilfülfudul'a katılması adalet ve yardımlaşmaya önem verdiğini gösterir çünkü haksızlığa uğrayanların hakkını korumak için bu topluluğa katılmıştır. Kâbe olayında da uzlaştırıcı davranmıştır. Bu olaylar onun gençliğinde adil, güvenilir ve sorumluluk sahibi olduğunu düşündürüyor."
Gelişmekte	"Hilfülfudul olayı adaletli olduğunu, ticarette kimseyi aldatmaması dürüst olduğunu gösterir. Her zaman iyi ve güvenilir biriydi."
Başlangıç	"Ticarette dürüst davranmıştır. Bu yüzden güvenilir biridir."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Hz. Muhammed'in (sav) Gençlik Yılları

Değerlendirme Ölçütü	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Olaydan ahlaki özellik çıkarma	Üç olayın her birinde öne çıkan ahlaki özelliği olayın içeriğiyle uyumlu biçimde belirler.	Olayların en az ikisinde uygun ahlaki özelliği belirler, bir olayda karışıklık bulunur.	Yönlendirmeyle bir olayda olaya uygun ahlaki özellik belirler.	Olaylardan ahlaki özelliğe ilişkin değerlendirilebilir bir çıkarım sunmaz.	
2. Olay–özellik ilişkisini gerekçelendirme	Belirlediği özellikleri olaylardaki somut davranışlarla açık ve tutarlı biçimde gerekçelendirir.	En az iki olayda özellik ile olay kanıtı arasında açık ilişki kurar, diğer gerekçeler sınırlıdır.	Yönlendirmeyle bir olayda özellik ile olaydan bir kanıt arasında anlamlı ilişki kurar.	Olay–özellik ilişkisine ilişkin değerlendirilebilir gerekçe sunmaz.	
3. Olaylardan genel çıkarım yapma	En az iki olayı birlikte değerlendirerek Hz. Muhammed'in (sav) gençlik yıllarındaki örnek kişiliğine ilişkin tutarlı ve olaylara dayalı genel çıkarım oluşturur.	İki olaya değinerek genel olarak uygun bir çıkarım oluşturur, olaylarla bağlantı kısmen açıklanmıştır.	Tek bir olaya dayanarak sınırlı fakat konuya uygun bir genel çıkarım oluşturur.	Genel çıkarıma ilişkin değerlendirilebilir kanıt sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 9
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	8-9 Yetkin | 5-7 Gelişmekte | 1-4 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

ÇÖZÜM

VİDEO

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ / 6. SINIF

9. ETKİNLİK

Ünite	Kültürümüzdeki Dinî Motifler
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	DKAB.6.5.1. Geleneğimizde, edebiyatımızda ve musikimizde dinin izlerini özetleyebilme a) Geleneğimizde, edebiyatımızda ve musikimizde dinin izleriyle ilgili çözümleme yapar. b) Din ve kültür ilişkisini gelenek, edebiyat ve musiki örneklerinden hareketle sınıflandırır.

Etkinlik Adı: Dinin Kültürümüzdeki İzleri

Kullanılacak Materyaller

Çalışma Kâğıdı (Ek-1)

Ölçme ve Değerlendirme Araçları

Cevap Anahtarı ve Kabul Ölçütleri (Ek-2), Analitik Dereceli Puanlama Anahtarı (Ek-3)

Etkinlik Uygulama Yönergesi ve Aşamaları

1. Etkinliğin amacı ve Ek-3'teki başarı ölçütleri uygulama öncesinde öğrencilerle paylaşılır. Düzeylerin ne anlama geldiği açıklanır.
2. Ek-1'deki çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılır. Çalışmada geleneğimiz, edebiyatımız ve musikimizde görülen dinî izlerin inceleneceği belirtilir.
3. Örnek havuzundaki kavram ve isimleri incelemeleri için öğrencilere süre verilir, anlamını bilmedikleri örnekler için ders kitabındaki ilgili bölümden yararlanmalarına olanak sağlanır.
4. Birinci görevde öğrencilerden örnekleri gelenek, edebiyat ve musiki başlıkları altında sınıflandırmaları ve her başlıktaki dinî izi kısa bir ifadeyle açıklamaları istenir.
5. İkinci görevde öğrencilerin üç alandan seçtikleri örneklerden hareketle din-kültür ilişkisini kısa bir paragrafla özetlemeleri beklenir.
6. Çalışmalar Ek-2'deki kabul ölçütleri dikkate alınarak Ek-3'teki Analitik Dereceli Puanlama Anahtarıyla değerlendirilir.

7. Öğrencilere güçlü yön, gelişim ihtiyacı ve uygulanabilir tek bir sonraki adımı içeren geri bildirim verilir.
8. Geri bildirim sonrasında öğrencilerin bir sınıflandırmayı veya özet cümlesini gözden geçirip yeniden düzenlemelerine fırsat verilir, ilgili ölçüt tekrar incelenir.
9. Destekleme ve zenginleştirme kararları yalnız toplam puana göre değil, öğrencinin ölçüt profilindeki kanıtlara göre verilir.

Geri Bildirim ve Yönlendirme

Geri bildirim, hazır cümlelerin öğrenciye aynen verilmesi biçiminde kullanılmaz; öğrencinin çalışma kâğıdındaki kanıta göre uyarlanır. Her geri bildirim güçlü yön ve buna ilişkin kanıt, gelişim ihtiyacı ve öğrencinin hemen uygulayabileceği tek ve açık sonraki adımı içerir.

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	Gelenek, edebiyat ve musiki örneklerini yerinde sınıflandırmış, seçtiğin örneklerin din-kültür ilişkisini nasıl gösterdiğini açık biçimde özetlemişsin. Özetindeki bir örneği çevrenden bildiğin benzer bir örnekle ilişkilendirmen anlatımını daha da derinleştirebilir.
Gelişmekte	Örneklerin temel bölümünü uygun başlıklara yerleştirmiş ve dinin kültürdeki izlerini açıklamaya başlamışsın. Karışan bir örneği ders kitabındaki bağlamıyla yeniden karşılaştırıp özet cümlendeki bağlantıyı daha açık hâle getirebilirsin.
Başlangıç	Çalışmanda en az bir kültürel örneği dinî bir izle ilişkilendirmişsin. Gelenek, edebiyat veya musiki başlıklarından birini seçip iki örneği birlikte incelemen ve bunların ortak yönünü kısa bir cümleyle yazman sonraki adım olabilir.
Performans Gözlenmedi	Bu düzey, ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir bir kanıt bulunmadığını gösterir. Bir örnek öğretmen rehberliğinde incelenerek hangi başlıkla ilişkili olduğu ve dinî izi nasıl yansıttığına ilişkin ilk kayıt oluşturulabilir.

Farklılaştırma

Destekleme

- Gelenek, edebiyat ve musiki başlıklarını farklı görsel işaretlerle ayıran üçlü sınıflandırma kartları kullanılabilir.
- Örnek havuzundaki kavramlardan bir bölümü önceden sınıflandırılarak kalan örneklerin tamamlanması istenebilir.
- Bir örnek için "Bu örnek hangi alana aittir?" ve "Dinî iz nerede görülüyor?" soruları üzerinden model gösterilebilir.
- Özet paragrafı için "Bu örnek … alanında dinin izini gösterir; çünkü …" biçiminde cümle kalıpları sunulabilir.

Zenginleştirme

- Öğrencilerden aynı başlıktaki iki örneğin kültürel işlevlerini karşılaştırmaları istenebilir.
- Geleneğimiz, edebiyatımız veya musikimizden seçilecek bir örneğin geçmişten günümüze nasıl sürdüğünü kısa bir açıklamayla ilişkilendirmeleri beklenebilir.
- Üç alandaki örnekleri birlikte kullanarak din-kültür ilişkisinin ortak yönünü gösteren kısa bir kavram ağı ya da bilgilendirici kart hazırlatılabilir.

EK-1 ÇALIŞMA KÂĞIDI

Dinin Kültürümüzdeki İzleri

Öğrencinin Adı Soyadı: ..... Sınıfı: ..... Numarası: .....

1. ÇÖZÜMLÜYORUM VE SINIFLANDIRIYORUM

Aşağıdaki tabloda verilen örnekleri inceleyiniz. Örnekleri gelenek, edebiyat ve musiki başlıkları altında sınıflandırınız. Ardından her alandaki dinî izi kısa bir ifadeyle açıklayınız.

İlahi	**Aşure Günü**	**Asker uğurlaması**	**Ahmed Yesevi**
Mevlana	**Kaside**	**Hacı Bektaş Veli**	**Ramazan Davulcusu**
Diş kirası	**Yunus Emre**	**Naat**	**Ezan**

GELENEK	EDEBİYAT	MUSİKİ
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Gelenek,edebiyat ve musiki alanlarındaki dinî izleri kısaca açıklayınız.

Gelenek: .....

Edebiyat: .....

Musiki: .....

2. DİN-KÜLTÜR İLİŞKİSİNİ ÖZETLİYORUM

Gelenek, edebiyat ve musiki başlıklarından en az birer örnek kullanarak dinin kültürümüzdeki izlerini 3-4 cümleyle özetleyiniz.

.....

.....

.....

.....

Geri bildirimden sonra düzelttiğim/geliştirdiğim ifade: .....

.....

EK-2 CEVAP ANAHTARI / KABUL ÖLÇÜTLERİ

GELENEK	EDEBİYAT	MUSİKİ
Diş kirası	Mevlana	İlahi
Aşure Günü	Yunus Emre	Kaside
Asker uğurlaması	Hacı Bektaş Veli	Naat
Ramazan davulcusu	Ahmed Yesevi	Ezan

Kabul Ölçütleri

- Öğrenci, örnekleri yalnız ezberlenmiş adlar olarak değil, ilgili kültürel alanla ilişkilendirerek sınıflandırmalıdır.
- Gelenek açıklamalarında dinî değer veya uygulamaların toplumsal alışkanlıklara ve geleneklere yansıması; edebiyat açıklamalarında dinî düşünce ve değerlerin sözlü/yazılı kültürde yer alması; musiki açıklamalarında dinî içeriklerin ses, ezgi veya dinî musiki biçimleriyle ifade edilmesi kabul edilir.
- Özet bölümünde en az üç alandan örnek kullanılması ve örneklerin din-kültür ilişkisini açıklayan bir bütün içinde sunulması beklenir.
- Öğrencinin kullandığı ifadeler etkinlikteki sözcüklerle bire bir aynı olmak zorunda değildir, anlam ve bağlam uygunluğu esas alınır.

Örnek öğrenci cevapları

Düzey	Göreve Özgü Geri Bildirim Örneği
Yetkin	"Diş kirası ve Aşure Günü geleneklerde, Yunus Emre edebiyatta, ilahi ve ezan musikide dinî izleri gösterir. Dinî değerler yalnız ibadet alanında kalmamış; toplumun geleneklerine, edebî anlatımına ve musikisine de yansımıştır."
Gelişmekte	"Aşure Günü gelenektir, Yunus Emre edebiyattır, ilahi musikidir. Din kültürümüzü etkiler ve bu örneklerde görülür."
Başlangıç	"İlahi musikidir. Aşure Günü de dinle ilgilidir."

EK-3 ANALİTİK DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Dinin Kültürümüzdeki İzleri

Başlangıç düzeyi sınırlı fakat değerlendirilebilir performansı, 0-Performans Gözlenmedi ise yalnızca ilgili ölçüte ilişkin değerlendirilebilir kanıt bulunmamasını gösterir. Düzeyler en yüksekten en düşüğe sıralanmıştır.

Değerlendirme Ölçütü	3 - Yetkin	2 - Gelişmekte	1 - Başlangıç	0 - Performans Gözlenmedi	Puan
1. Dinî izleri örneklerden çözümleme	Gelenek, edebiyat ve musiki örneklerinin dinî iz taşıyan yönünü doğru ve anlaşılır biçimde açıklar.	Üç alandaki dinî izleri genel olarak açıklar, bir alandaki açıklaması eksik veya yüzeyseldir.	Yönlendirmeyle bir alandaki örneğin dinî iz taşıyan yönünü açıklayabilir, diğer açıklamalar sınırlıdır.	Örneklerin dinî iz taşıyan yönüne ilişkin değerlendirilebilir açıklama sunmaz.	
2. Örnekleri gelenek, edebiyat ve musiki olarak sınıflandırma	Örnekleri üç başlık altında tutarlı biçimde sınıflandırır ve sınıflandırmasını görevdeki bağlama uygun sürdürür.	Sınıflandırmanın temelini doğru kurar, bir başlıkta karışıklık veya eksik kayıt bulunur.	Yönlendirmeyle bazı örnekleri doğru başlığa yerleştirir, sınıflandırma henüz bütünlük göstermez.	Örnekleri ilgili başlıklarla ilişkilendiren değerlendirilebilir bir sınıflandırma sunmaz.	
3. Din-kültür ilişkisini özetleme	Üç alandan örnekleri bir araya getirerek dinin kültürdeki izlerini ilişkili, açık ve kendi cümleleriyle özetler.	En az iki alandan örnek kullanarak din-kültür ilişkisini anlaşılır biçimde özetler, bağlantılardan biri sınırlı kalır.	Bir örnek üzerinden din ile kültür arasında sınırlı fakat anlamlı bir bağlantı kurar, özet için yönlendirmeye ihtiyaç duyar.	Din-kültür ilişkisine ilişkin değerlendirilebilir bir özet sunmaz.	

Toplam Puan	..... / 9
Genel Düzey	☐ Yetkin ☐ Gelişmekte ☐ Başlangıç ☐ Performans Gözlenmedi
Önerilen Puan Aralıkları	8-9 Yetkin | 5-7 Gelişmekte | 1-4 Başlangıç | 0 Performans Gözlenmedi (yalnızca bütün ölçütlerde değerlendirilebilir kanıt yoksa)
Kullanım Notu	Toplam puan genel bir görünüm sağlar. Geri bildirim, destekleme ve izleme kararları ölçüt profiline göre verilir. Tekil 0 puanlar genel düzeyi "Performans Gözlenmedi" yapmaz.

ÇÖZÜM

VİDEO

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

6. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ölçme ve Değerlendirme Kılavuz Kitapları (2026-2027)

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net